

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 8 januari 2019 met nummer RvVb-A-1819-0462
in de zaak met rolnummer 1718-RvVb-0077-A

Verzoekende partijen	<p>1. het college van burgemeester en schepenen van de gemeente KORTEMARK</p> <p>2. de gemeente KORTEMARK, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen</p> <p>vertegenwoordigd door advocaten Frank VANDEN BERGHE en Arne DEVRIESE met woonplaatskeuze op het kantoor te 8500 Kortrijk, Beneluxpark 15</p>
Verwerende partij	<p>de GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van het Departement OMGEVING, afdeling West-Vlaanderen</p> <p>vertegenwoordigd door advocaat Yves FRANCOIS met woonplaatskeuze op het kantoor te 8790 Waregem, Eertbruggestraat 10</p>
Tussenkomenende partij	<p>de nv EDF LUMINUS</p> <p>vertegenwoordigd door advocaten Tom MALFAIT en Florence LOBELLE met woonplaatskeuze op het kantoor te 9000 Gent, Kasteellaan 141</p>

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 9 oktober 2017 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 18 augustus 2017.

De verwerende partij heeft aan de tussenkomenende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend onder voorwaarden voor het plaatsen van een windturbinepark bestaande uit 2 windturbines en een middenspanningscabine op de percelen gelegen te 8610 Kortemark, Krekebekestraat zn, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie C, nummers 221H, 292F2.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomenende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 4 december 2018.

Advocaat Arne DEVRIESE voert het woord voor de verzoekende partijen.

Advocaat Yves FRANCOIS voert het woord voor de verwerende partij.
Advocaat Florence LOBELLE voert het woord voor de tussenkomende partij.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. TUSSENKOMST

De tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 27 november 2017 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen. De voorzitter van de Raad laat de tussenkomende partij met een beschikking van 3 mei 2018 toe in de debatten.

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

IV. FEITEN

De tussenkomende partij dient op 22 februari 2017 bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het Departement Omgeving, afdeling West-Vlaanderen een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor “het plaatsen van een windturbinepark bestaande uit 2 windturbines en een middenspanningscabine” op de percelen gelegen te 8610 Kortemark, Krekebekestraat zn.

De aangevraagde windturbines (hierna genoemd: WT1 en WT2) hebben een rotordiameter van maximaal 117 meter en een tiphoogte van maximaal 180 meter. Naast de beide windturbines wordt een permanent kraanplatform voorzien. De middenspanningscabine wordt voorzien naast WT1.

In de bestreden beslissing wordt de aanvraag gesitueerd in agrarisch gebied volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan ‘Diksmuide-Torhout’, vastgesteld met koninklijk besluit van 5 februari 1979.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 24 april 2017 tot en met 24 mei 2017, worden er 937 bezwaren ingediend.

Zowel het departement Landbouw en Visserij als het Agentschap voor Natuur en Bos verlenen voor de aanvraag een gunstig advies.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kortemark adviseert op 12 juni 2017 ongunstig. Het advies luidt onder meer als volgt:

“ ...

Openbaar onderzoek

...

*Er werden **937 bezwaarschriften** ingediend. De bezwaarschriften zijn inhoudelijk (quasi) identiek aan de bezwaarschriften die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek dat werd georganiseerd naar de corresponderende milieuvergunningsaanvraag (02/171) waarover het college van burgemeester en schepenen in zitting van 08.05.2017 advies heeft uitbracht.*

Ook tijdens het openbaar onderzoek dat naar huidige stedenbouwkundige vergunningsaanvraag werd georganiseerd zijn de ingediende bezwaren en opmerkingen opnieuw onderling sterk gelijkend. De belangrijkste elementen uit de bezwaarschriften kunnen als volgt worden samengevat:

...

2. De bestaande **open ruimte** van de Handzamevallei wordt aangetast.

...

4. WT2 wordt bovendien ingeplant op de grens met de ruime bedding van de Krekebeekvallei, die als **landschappelijk waardevol agrarisch gebied (LWA-gebied)** is ingekleurd op het **gewestplan**. Door deze specifieke inplanting zullen de wieken van WT2 boven het LWA-gebied roteren waardoor de esthetische waarde van het LWA-gebied wordt geschonden.

5. Er wordt verwezen naar de strijdigheid met de bepalingen van de **omzendbrieven** EME/2006/01, R0/2006/02 en R0/2014/02;

...

6. De aanvraag is strijdig met het **gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS)** die de verdere bescherming van de Handzamevallei vooropstelt. De WT's worden precies in de vallei ingeplant waarvan de gemeente de vrijwaring en de versterking van het onbebouwd karakter en de open ruimte vooropstelt.

7. De aanvraag is strijdig met het **provinciaal ruimtelijk structuurplan (PRS)** waarin enerzijds de Handzamevallei als gaaf landschap (en dus met uitgesproken relictwaarde) en anderzijds de Krekebeek als natuurverbindingsgebied wordt aangeduid.

...

10. De **slagschaduw en geluidsoverlast** zijn voor heel wat omwonenden problematisch. Maar liefst 804 woningen zullen effectief hinder ondervinden. Bij 63 woningen zullen de VLAREM-normen zonder milderende maatregelen hoe dan ook overschreden worden. De aan het dossier toegevoegde studies zijn onvoldoende concreet en bevatten geen afdoende alternatievenonderzoek om de woonkernen zo veel mogelijk te vrijwaren.

...

In zitting van 12.06.2017 **evalueert het college deze bezwaren en verwerkt ze in het advies van het college als volgt:**

...

2. **Wat het omgevingsaspect betreft: aantasting van de open ruimte van de Handzamevallei:** dit bezwaar wordt door het college integraal bijgetreden.

1. **Ongelijke en solitaire inplanting / radicale breuk in het landschap:** dit element van bezwaar wordt door het college bijgetreden. WT1 wordt voorzien nabij de Staatsbaan terwijl WT2 veel verder van de Staatsbaan en bovendien ook op ruime afstand van WT1 wordt ingeplant. Het college is dan ook van oordeel dat er onvoldoende sprake is van een regelmatige, harmonische lijnopstelling zoals vooropgesteld in omzendbrief R0/2014/02. De overweging dat de kwestieuze inplanting werd gekozen op basis van een optimale benutting van de beschikbare ruimte (lokalisatienota p. 16) wordt niet gedeeld. De verantwoording dat voor deze opstelling wordt gekozen "om de uitbreidingsmogelijkheden van het bedrijf Dujardin niet te hypothekeren" kan niet overtuigen. Een nadeel wordt niet aanvaardbaar doordat het een andersoortig nadeel voorkomt. Het argument toont enkel aan dat dit gewoon niet de geschikte plaats is om windturbines in te planten.

2. **Inplanting tussen Vogelrichtlijngebied en nieuw te ontwikkelen natuurgebied:** dit element van bezwaar wordt door het college onderschreven. Behalve de aanwezige

gebouwen op de site Dujardin is de Handzamevallei quasi integraal gevrijwaard gebleven van bebouwing. Het is de vaste wil van het gemeentebestuur van Kortemark om deze ongerepte vallei verder te laten ontwikkelen tot een langgerekt open ruimtegebied met tal van natuurwaarden dat de woonkernen van Kortemark en Handzame met elkaar verbindt. De bestendiging van het onbebouwd karakter van de vallei tussen Handzame en Kortemark werd eerst in het GRS vastgelegd en vervolgens met het RUP Zuiderpark ook concreet uitgewerkt voor een gedeelte van de onbebouwde bedrijfsterreinen van de site Dujardin (omgevormd tot natuurontwikkelingsgebied). De inplanting van WT2 temidden de Handzamevallei en tussen het bestaande Vogelrichtlijngebied enerzijds en het te ontwikkelen natuurgebied anderzijds is dan ook bijzonder onwenselijk. Ook de Interdepartementale Windwerkgroep wees reeds op de bedreiging voor de natuurwaarden (16.12.2014): "Hierdoor liggen de windturbines tussen 2 watergebieden: het gemeentelijk natuurgebied en het Vogelrichtlijngebied "watergebied in Handzame", waartussen een trekroute van verschillende vogels te verwachten is, met een mogelijke verstorende impact door deze windturbines." In de natuurstudie van de aanvrager blijft dit aspect onderbelicht, ondanks uitdrukkelijk verzoek tot uitklaring vanwege de Interdepartementale Windwerkgroep.

3. **Geen representatieve tellingen voor de toekomstige en te verwachten vogelpopulatie:** ook dit element van bezwaar wordt door het college bijgetreden. De gedeeltelijke herbestemming van de site Dujardin tot natuurontwikkelingsgebied werd doorgevoerd met het RUP Zuiderpark en de eigenlijke ontwikkeling als natuurgebied dient de komende jaren nog verder uitgewerkt. Het nieuwe natuurgebied is dus nog weinig gekend bij de verschillende vogelpopulaties die jaar in jaar uit hun weg vinden naar het Vogelrichtlijngebied 'IJzervallei'. De tellingen die bij de natuurstudie zijn gevoegd mogen niet als definitief worden beschouwd.

...

4. **Wat de schending landschappelijk waardevol agrarisch gebied (LWA-gebied) in de Krekebeekvallei betreft:** dit bezwaar wordt bijgetreden. WT2 wordt inderdaad ingeplant op de grens met de (winter)bedding van de Krekebeek die in het gewestplan als LWA-gebied werd bestemd. Het is niet ondenkbaar dat de wieken van een WT2 met rotordiameter van maximaal 117m (en een straal van max. 58,5m) boven het LWA-gebied zullen roteren. De potentiële effecten op dit LWA-gebied worden in het aanvraagdossier niet ontmoet. De bedding van de Krekebeek ontleent haar waardevol karakter aan het feit dat zij nog meer dan het omringend agrarisch gebied ruimtelijk ongeschonden is. De bedding van de Krekebeek is bovendien door de eeuwen heen zeer goed bewaard, reden ook waarom de Krekebeek als lijnrelict is aangeduid. De landschappelijke waarde van de bedding van de Krekebeek kan dan ook moeilijk worden overschat. Dit wordt wel degelijk esthetisch geraakt door de geplande WT2. Ook om die reden acht het college de inplanting van WT2 op de voorziene locatie bijzonder onwenselijk.

5. **Wat het ruimtelijk aspect betreft: de principes uit de omzendbrieven:** dit bezwaar wordt integraal bijgetreden.

1. **Geen clustering:** dit element van bezwaar wordt gevolgd door het college. Volgens de omzendbrief R0/2014/02 gaat de voorkeur uit naar een cluster van WT's en is het niet aangewezen verschillende individuele turbines verspreid in te planten. Volgens de omzendbrief is er pas sprake van een cluster vanaf 3 WT's. Huidige aanvraag voorziet slechts 2 WT's op een ruime afstand van elkaar. Er is geen sprake van clustering. Het college wijst er bovendien op dat dit negatief ruimtelijk aspect reeds uitdrukkelijk aan bod is gekomen in het vooradvies van de Interdepartementale Windwerkgroep van 16.12.2014, waarin de werkgroep

overwoog: "De inplanting van slechts twee windturbines op de voorgestelde locatie strookt bijgevolg niet met de duurzame ruimtelijke ordening, zoals ook vastgelegd in het VCRO".

2. Geen bundeling/koppeling: ook dit element van bezwaar wordt gevolgd door het college. Volgens de omzendbrief RO/2014/02 moet gestreefd worden naar een "ruimtelijke concentratie van windturbines in zeehavengebieden, industriegebieden of in de nabijheid van markant in het landschap voorkomende infrastructuren."

1. De aanwezige infrastructuren en het aanpalende bedrijf wegen niet genoeg door als aanknopingspunt voor een windturbinepark.

2. Eerst en vooral is Dujardin een bestaand en alleenstaand bedrijf te midden het agrarisch gebied en kan als dusdanig ruimtelijk niet echt worden gelijkgesteld met de "industriegebieden" zoals bedoeld in de omzendbrief. Dit probleem werd reeds aangekaart in het advies van de Interdepartementale Windwerkgroep van 16.12.2014: "Op deze locatie wordt getracht aan te sluiten bij een uitermate klein, op zichzelf staand bedrijventerrein (...). Het oostelijk aansluitende deel heeft middels het RUP een groene bestemming gekregen, waardoor het terrein waarop het bedrijf is gevestigd op zichzelf zal blijven bestaan.

3. Daarnaast kan ook de argumentatie van aanvrager dat de WT's worden ingeplant langs "kenmerkende grote structuren" (lokalisatienota p. 12) niet overtuigen. De spoorlijn noch de Staatsbaan zijn "markant in het landschap voorkomende infrastructuren" zoals bedoeld in de omzendbrief RO/2014/02. De omgeving waarbinnen aanvrager de inplanting van twee WT's beoogt is vrij homogeen en zowel de Staatsbaan als de spoorweg zijn goed geïntegreerd in dit landschap. Beide lijninfrastructuren bestaan uit slechts twee sporen/rijvakken en zij bevinden zich allebei op maaiveldniveau. Het landschap is daarbuiten vrij open en egaal. De flankerende elektriciteitsleidingen en verlichtingspalen reiken niet hoger dan de omringende bomen en zijn in dat opzicht zeker niet "markant". De bestaande infrastructuren hebben geen dominant ruimtelijke impact. Ze laten geen markante indruk na in het landschap. Twee WT zullen in dit landschap storend zijn. Ook de stedenbouwkundige vergunning kan niet worden gesteund op het argument dat de WT's worden ingeplant in de nabijheid van lijninfrastructuren wanneer die lijninfrastructuren zelf niet markant in het landschap aanwezig zijn.

3. Geen lijnopstelling: ook dit element van bezwaar wordt gevolgd door het college. Zie behandeling bezwaar 2.1.

4. Beperkte en misleidende visualisatie: ook dit element van bezwaar wordt gevolgd door het college. Zie behandeling bezwaar 1.4.

6. Wat de strijdigheid met het GRS betreft: dit bezwaar wordt bijgetreden door het college met dien verstande dat het college de overwegingen van het GRS hier in concreto hanteert als elementen van goede ruimtelijke ordening. De beoogde inplanting van beide WT's bevindt zich midden in de vallei van de Handzamevaart die de gemeente als bouwvrije ruimte wil bestendigen en versterken. In het GRS werd deze visie op p. 140 van het richtinggevend gedeelte als volgt toegelicht: "Gekoppeld aan de initiatieven die ten westen van Handzame genomen worden in het kader van het natuurbeheer van de vallei van de Handzamevaart door het gewest, wil de gemeente het onbebouwde gedeelte van de vallei tussen Handzame en Kortemark als bouwvrije ruimte bestendigen. De bestaande mogelijkheden voor industriële ontwikkeling zullen hierbij beperkt worden tot deze noodzakelijk voor de bestaande inplanting van de firma Dujardin." Deze gewenste versterking is reeds ingezet via het RUP Zuiderpark waarbij een gedeelte van het voormalig

industrieterrein werd herbestemd tot natuurontwikkelingsgebied. Zie ook behandeling bezwaar 2.2. De inplanting te midden dit onbebouwd valleilandschap tussen de woonkernen in Kortemark en Handzame is, rekening houdend met de beleidsmatig gewenste ontwikkelingen van de gemeente, niet opportuun.

7. Wat de strijdigheid met het PRS betreft: dit bezwaar wordt bijgetreden door het college met dien verstande dat het college de overwegingen van het PRS hier in concreto hanteert als elementen van goede ruimtelijke ordening. De Handzamevallei wordt in het PRS (p.225) uitdrukkelijk aangeduid als een belangrijke natuurlijke component van de provincie: "De IJzervallei en Handzamevallei, met hun belangrijke natuurwaarden, vallen binnen een natuurkerngebied". De vallei van de Handzamevaart wordt overigens ook in het oorspronkelijk PRS individueel aangeduid als een 'gaaf landschap' (zie p. 233 PRS, nr. 54 in de lijst). Een gaaf landschap wordt in het PRS omschreven als "een landschap waar de kenmerken van traditionele landschappen nog uitgesproken aanwezig zijn. De landschapskenmerken zijn hierbij in een recente periode grotendeels behouden en ingrepen hebben bijgevolg geen afbreuk gedaan aan het traditionele karakter." (zie p. 271 PRS). Om visueel vormelijke redenen en cultuurhistorische redenen is het college geen voorstander om in het gaaf bewaarde valleilandschap twee imposante WT's in te planten.

...

10. Wat de hinderaspecten slagschaduw en geluid betreft: dit bezwaar wordt bijgetreden door het college. Heel wat woningen zullen te maken krijgen met geluidsoverlast en slagschaduw ten gevolge van de specifieke inplanting van beide WT's. Het aantal woningen dat zich binnen de diverse slagschaduwcontouren bevindt is zeer hoog. Via vergelijking met het grootschalig referentiebestand zouden maar liefst 804 woningen getroffen worden door de 4u-slagschaduwcontour. Bovendien blijkt uit de slagschaduwstudie die aan het dossier werd toegevoegd dat de vlarem-norm van maximum 8u slagschaduw per jaar zal worden overschreden voor maar liefst 65 van de 74 gekozen "representatieve slagschaduwgevoelige objecten" (zie slagschaduwstudie, p. 22). Indien er voor elke receptor (woning, bedrijf,...) een stilstandsregeling zou moeten getroffen worden, dan moet de vraag gesteld worden of het na te streven rendement nog kan worden gehaald. Ook de overweging dat een en ander in de toekomst verder in detail kan worden bekeken en opgevolgd, boezemt weinig vertrouwen in bij het college (zie slagschaduwstudie, p. 22). Zorgvuldige vergunningsverlening vereist dat alle relevante gegevens op voorhand bekend zijn. Rekening houdend met al deze factoren acht het college de inplanting van WT's ten zuiden van de woonkern van Kortemark niet wenselijk.

...

Stedenbouwkundige basisgegevens -bestemmingsvoorschriften en stedenbouwkundige verordeningen
Gewestplan

...

WT 1 en 2 zijn volgens het gewestplan Diksmuide-Torhout gelegen in agrarisch gebied. Door haar inplanting op de grens van het agrarisch gebied (zie aanduiding lokalisatienota p. 25) heeft WT 2 eveneens een impact op het aanpalend landschappelijk waardevol agrarisch gebied, onder meer door de roterende wieken met een straal van 58,5m.

...

Toetsing van de aanvraag: de verenigbaarheid met de gewestplanbestemming is reeds uitvoerig aan bod gekomen bij de behandeling van de bezwaren. Het college van burgemeester en schepenen verwijst korthedshalve dan ook naar het standpunt zoals het werd uiteengezet in de bezwaren 3 en 4, waarin werd besloten dat het waardevol agrarisch landschap esthetisch zal worden aangetast door WT2 en dat de beoogde inplanting ervan in het licht van de geldende bestemmingsvoorschriften en restrictief te interpreteren uitzonderingsmogelijkheden dan ook bijzonder onwenselijk is.

...

Andere zoneringsgegevens

De geplande WT's bevinden zich niet in een ankerplaats of een relictzone, maar bevinden zich wel op korte afstand (amper enkele honderden meters) tot de ankerplaats "Handzamevaart" en de relictzone "Vallei van de Handzamevaart". WT2 wordt bovendien ingeplant in de onmiddellijke nabijheid van het lijnrelict "Handzamevaart".

Beide WT's bevinden zich op ca. 1,3km à 1,8km van het Vogelrichtlijngebied "IJzervallei", dat via het lijnrelict "Handzamevaart" in verbinding staat met een voormalige onderdeel van de site Dujardin dat met het RUP Zuiderpark werd herbestemd tot natuurgebied en momenteel in ontwikkeling is. De WT's worden ingeplant pal in het midden tussen beide gebieden met belangrijke natuurwaarden en/of belangrijk potentieel daartoe.

Toetsing aan de goede ruimtelijke ordening

Richtlijnen en omzendbrieven van toepassing op de aanvraag

...

Omzendbrief RO/2014/02: afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines. Toetsing van de aanvraag: aangezien huidige aanvraag betrekking heeft op de inplanting van 2 grootschalige WT's acht het college van burgemeester en schepenen de richtlijnen zoals uiteengezet in de omzendbrief RO/2014/02 van groot belang bij de beoordeling van voorliggende aanvraag.

Deze omzendbrief steunt op een aantal belangrijke pijlers waaronder een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Duurzaam ruimtegebruik houdt in dat rekening wordt gehouden met de meest optimale planmatige invulling van een gebied, onder andere in functie van de kwetsbaarheid en de draagkracht van het gebied. WT's kunnen namelijk nadrukkelijk een effect hebben op hun ruime omgeving.

Ook het RSV gaat uit van duurzaamheid (zie supra, behandeling bezwaar 9). Duurzaamheid vormt dus een onderdeel van de goede ruimtelijke ordening. Het komt er dus op aan niet lukraak WT's in het landschap in te planten maar steeds te streven naar een kwaliteitsvolle ruimtelijke ordening, ook bij de vraag of een welbepaalde locatie geschikt is om WT's in te planten.

Het college van burgemeester en schepenen is van oordeel dat huidige aanvraag de toets aan het afwegingskader niet doorstaat. Korthedshalve verwijst het college van burgemeester en schepenen naar het standpunt dat werd ingenomen bij de beoordeling van de bezwaren 2.1 (solitaire inplanting), 5.1 (het gebrek aan cluster), 5.2 (gebrek aan bundeling), 8 (te weinig positieve aanknopingspunten die inplanting WT verantwoorden), 9 (behoud en versterking van het buitengebied) en 12 (inplanting WT's in strijd met visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling die een versterking van de natuurwaarden vooropstelt).

Decretale beoordelingsgronden i.k.v. goede ruimtelijke ordening / de aandachtspunten en criteria m.b.t. de goede ruimtelijke ordening ex. artikel 4.3.1, §2 VCRO

...

Functionele inpasbaarheid

De WT's bevinden zich in agrarisch gebied waar aan akkerbouw en veeteelt wordt gedaan. Hoewel het landbouwgebruik nauwelijks wordt beperkt bij de inplanting van WT's, merkt het college van burgemeester en schepenen op dat er per WT toch enkele honderden vierkante meters grondoppervlak bijkomend zullen worden verhard, niet in het minst voor

de aanleg van toegangsweg tot WT2 (nota bene langs de Krekebeek). Hierdoor verdwijnt een deel van het waterbergend vermogen van de Krekebeekvallei, dat niet meer inzetbaar is bij eventuele overstromingen. WT 2 wordt, net zoals de toegangsweg ernaartoe, immers ingeplant in effectief overstromingsgevoelig gebied.

Hoewel de inplanting van 2 WT's op zich eerder een beperkte impact zal hebben op de normale agrarische activiteiten op deze gronden, acht het college het toch niet wenselijk om op deze locatie (in een dal in effectief overstromingsgevoelig gebied) WT's in te planten. De waterhuishouding zal immers niet enkel worden verstoord op de site waar de WT's zelf worden ingeplant, maar zal eveneens worden beïnvloed op de aanpalende agrarische percelen (die bijvoorbeeld waterziek en dus onbruikbaar voor landbouwdoeleinden zouden kunnen worden). De aanwezigheid van een windmolen (voet en toegangswegen) vormt ook steeds een belemmering bij landbouwkundige bewerkingen en leidt de facto tot nog meer versnippering van percelen.

Het college acht de WT's om die reden weinig functioneel inpasbaar.

...

Schaal, ruimtegebruik (en bouwdichtheid)

Doordat de aanvrager echter maximale WT's beoogt met een rotordiameter van 170 meter, beslaan beide WT's wel een grote horizontaal geprojecteerde oppervlakte. Ook het werkelijke ruimtebeslag op de bodem is bij huidige aanvraag groot, onder meer doordat de inplanting van WT 2 een lange, nieuwe verharde toegangsweg noodzaakt (zie supra).

Het college verwijst hierbij ook naar de behandeling van bezwaar 8 waarin werd gesteld dat de maximalistische en sterk verticaliserende WT's in het open landschap van de Krekebeekvallei te grootschalig zijn. De weidsheid en openheid van het landschap wordt te zeer aangetast.

Het college acht de inplanting van twee maximalistische WT's in dit specifieke en karakteriserend landschap niet aangewezen.

Visueel-vormelijke en cultuurhistorische aspecten

Zoals reeds aangehaald bij de behandeling van bezwaar 12 acht het college de visuele hinder onaanvaardbaar' temeer daar beide WT's ingeplant worden in een historisch gegroeide landschapstructuur die tot op vandaag herkenbaar is gebleven (cfr. de ligging op een boogscheut van de ankerplaats "Handzamevaart" en de relictzone "Vallei van de Handzamevaart") WT 2 bevindt zich op amper enkele tientallen meters van de Krekebeek die als onderdeel van het lijnrelict "Handzamevaart" drager is van een cultuurhistorische betekenis. Het college acht het niet aangewezen om voornoemd betekenisvol en kwetsbaar buitengebied visueel aan te tasten met WT's.

Hinderaspecten, gezondheid en gebruiksgenot

Het college verwijst integraal naar hetgeen uiteengezet werd bij de behandeling van bezwaar 10 m.b.t. geluid & slagschaduw. In de voorgelegde studie werden de effecten onvoldoende onderzocht (cfr. overweging dat één en ander in de toekomst verder in detail kan worden bekeken). Wanneer blijkt dat de vlarem-norm van maximum 8u slagschaduw per jaar zal worden overschreden voor maar liefst 65 van de 74 gekozen "representatieve slagschaduwgevoelige objecten" (zie slagschaduwstudie, p. 22), stelt zich voor het college zowel de vraag of het na te streven rendement nog kan worden gehaald (indien voor iedere receptor een stilstandsregeling zou moeten worden getroffen...) Anderzijds is een landschapsverstoring nog minder verantwoord voor windturbines die gedurende een substantieel deel van de tijd stil staan.

Veiligheid

Het college verwijst integraal naar hetgeen uiteengezet werd bij de behandeling van bezwaar 11 m.b.t. de veiligheidsrisico's. De voorgelegde studies bieden geen garanties dat de bewoners van de nabijgelegen woningen of de (toekomstig) gebruikers van het fietspad en de gewestweg N35 niet zullen worden getroffen in geval van gondelbreuk, mastbreuk, bladbreuk of ijsval.

...

Natuurtoets

Wat betreft de potentiële effecten op de natuur in de omgeving verwijst het college naar de uiteenzetting bij de behandeling van de bezwaren 2.2 en 2.3. De inplanting van beide WT's in de ongerepte Handzamevallei tussen enerzijds het bestaande Vogelrichtlijngebied (IJzervallei) en anderzijds het te ontwikkelen natuurgebied in het RUP Zuiderpark, vormt een ernstige bedreiging voor de natuurwaarden, en meer specifiek voor de vogelpopulatie. Het college verwijst tevens naar het advies van de Interdepartementale Windwerkgroep dat reeds in 2014 tot dezelfde conclusie is gekomen. De aan het dossier toegevoegde natuurstudie is ondermaats en is veeleer gesteund op veronderstellingen dan op concrete, representatieve gegevens.

Het college is van oordeel dat de aanvraag de natuurtoets niet doorstaat.

Milieutoets

Bij de aanvraag is zowel een project-MER-screening als een lokalisatienota gevoegd die ingaat op de mogelijke milieu-effecten. Uit deze lokalisatienota blijkt dat de impact inzake geluidshinder en slagschaduw mist toepassing van heel wat milderende maatregelen tot een aanvaardbaar niveau kan worden teruggebracht. Het college is het hier niet mee eens en verwijst integraal naar de behandeling van bezwaar 10. Door de inplanting van de WT's ten zuiden van de woonkern van Kortemark is de impact op de omliggende woningen (die zich overigens bijzonder dicht bij de WT's situeren) onaanvaardbaar.

Bovendien hebben beide WT's eveneens een ongeziene impact op het omliggende tot op heden ongeschonden landschap. Door gebrek aan clustering en bundeling enerzijds en de ruime afstand tussen beide WT's onderling anderzijds verschijnen de WT's veeleer als solitaire WT's in het landschap en tasten zij de weidsheid en openheid van het landschap te zeer aan.

Ten slotte, zoals reeds uiteengezet bij de behandeling van de "natuurtoets" onderschat de aanvrager in de lokalisatienota de impact van de aanvraag op de verschillende natuuraspecten en in het bijzonder op de vogelpopulatie.

Het college is van oordeel dat de aanvraag de milieutoets niet doorstaat en verwijst in die zin eveneens naar het advies dat reeds in het kader van de corresponderende milieuvergunningsaanvraag werd uitgebracht.

...

De verwerende partij verleent op 18 augustus 2017 een stedenbouwkundige vergunning. De beslissing wordt onder meer als volgt gemotiveerd:

“...

EXTERNE ADVIEZEN

...

Het college van burgemeester en schepenen van Kortemark heeft in zitting van 12 juni 2017 een ongunstig advies uitgebracht. Dit advies wordt deels geformuleerd in de evaluatie

van de bezwaarschriften door het college van burgemeester en schepenen (deze evaluatie komt verder aan bod onder de rubriek 'het openbaar onderzoek') en als volgt ook samenvattend met betrekking tot elk van de aandachtspunten inzake goede ruimtelijke ordening die door de decreetgever werden opgesomd: (...)

...

Standpunt GSA:

Voor de weerlegging van het advies van het college en schepenen van Kortemark verwijs ik naar mijn evaluatie van de bezwaren die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek en naar de rubriek "beoordeling van de goede ruimtelijke ordening", waarin ik de aanvraag toets aan de omzendbrief RO/2014/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines en aan de criteria als uitvoering van art. 4.3.1. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

...

op 28/02/2017 heeft Departement Landbouw en Visserij volgend gunstig advies uitgebracht

...

Standpunt GSA:

Volgens de omzendbrief RO/2014/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines wordt vanaf drie windturbines van een cluster gesproken. In voorliggende aanvraag worden 2 windturbines voorzien. Toch is de aanvraag ruimtelijk aanvaardbaar. In de lokalisatienota wordt immers aangegeven hoe het project de betreffende projectzone maximaal benut, rekening houdend met de ruimtelijke en landschappelijke mogelijkheden, met de technische randvoorwaarden en de milieuvoorwaarden. De realisatie van een 3e windturbine is hier niet mogelijk.

De toegangsweg die aangelegd wordt naar WT-02 creëert inderdaad een driehoekig restperceel. Omwille van de draaicirkel en de levering van grote onderdelen (windturbinewieken) is dit niet te vermijden. Er dient echter opgemerkt dat deze toegangsweg tijdelijk is (zie lokalisatienota pg. 34). Er kan hierbij ook opgemerkt worden dat er geen stedenbouwkundige vergunning nodig is voor de aanleg van de strikt noodzakelijke toegangen tot en opritten naar installaties van algemeen belang.

...

HET OPENBAAR ONDERZOEK

..

Na onderzoek van de bezwaren en opmerkingen neemt de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar volgende standpunten in:

...

2. Wat het omgevingsaspect betreft

1. Het betreft 2 windturbines dus zeker geen solitaire inplanting. Het feit dat de windturbines niet op identieke afstand van de Staatsbaan en de Spoorweg staan ingeplant, geeft geen aanleiding tot een "radicale breuk in het landschap". Het feit dat de windturbines niet op identieke afstand van de Staatsbaan en de Spoorweg staan ingeplant, doet geen afbreuk aan het feit dat de windturbines een lijn vormen die de algemene opbouw van het landschap volgt dat gecreëerd wordt door van (noord naar zuid) de Handzamestraat, de vallei van de Krekebeek met de Krekebeek zelf, de spoorweg Gent-De Panne en de met bomenrijen geflankeerde Staatsbaan. Deze liggen allemaal niet perfect parallel maar zorgen voor een algemene oriëntatie van het landschap die ook de lijn van de windturbines volgt.

2. Het karakter van de Krekebeekvallei tussen Handzame en Kortemark is van een andere orde dan de Handzamevallei ten westen van Handzame. Er is hier immers duidelijk sprake van een ruimtelijke segmentering in de valleikenmerken (zie pag 75 GRS ID). Het betreft hier in vergelijking een kleinere landschapskamer omringd door de dorpskernen en infrastructuur, dat niet dezelfde openheid heeft als de vallei ten westen van Handzame. De Krekebeek is er ten oosten van de

Aarsdamstraat duidelijk rechtgetrokken. Het landschap wordt gekenmerkt door grote vrij rechthoekige landbouwpercelen en weinig kleine landschapselementen. Het is een overgangszone tussen de Handzamevallei waar openheid en natuurlijke elementen primeren en de kern van Kortemark. Deze zone is ook aangetast door het bedrijf Dujardin. De aanwezigheid van turbines heeft geen relevante negatieve impact op de plaatselijke landschapswaarden op maaiveldniveau die omwille van het puntkarakter en het smalle hoge profiel van de turbines nog steeds waarneembaar zijn. Vanuit de bredere omgeving kunnen de turbines de beëindiging van de natuurlijke Handzamevallei en de nakende kern van Kortemark accentueren.

3. De natuurstudie heeft zo objectief mogelijk de impact op het natuurgebied onderzocht rekening houdend met de uitbreiding ervan. Het ANB gaf een positief advies. De erkend deskundige voerde een uitgebreide studie uit, rekening houdend met een toekomstige uitbreiding van dit natuurpark en voerde zelfs bijkomende wintertellingen uit om de gevolgen te kunnen inschatten. Hieruit blijkt dat er geen nieuwe of redelijke argumenten aangedragen kunnen worden die de uitgevoerde studie tegenspreken en ook dat de beoogde verhoging van de vogelwaarde van het gebied in de reële context moet gezien worden. Een verhoging van de vogelwaarde in de nabijheid van de kernen Kortemark en Handzame met de daarbijhorende activiteiten (en desgevallend recreatief medegebruik) is gelimiteerd.

...

4. Wat de vermeende schending landschappelijk waardevol gebied betreft:

Het karakter van de Krekebeekvallei tussen Handzame en Kortemark is van een andere orde dan de Handzamevallei ten westen van Handzame. Er is hier immers duidelijk sprake van een ruimtelijke segmentering in de vallei kenmerken (zie pag 75 GRS ID). Het betreft hier in vergelijking een kleinere landschapskamer omringd door de dorpskernen en infrastructuren, dat niet dezelfde openheid heeft als de vallei ten westen van Handzame. De Krekebeek is er ten oosten van de Aarsdamstraat duidelijk rechtgetrokken. Het landschap wordt gekenmerkt door grote vrij rechthoekige landbouwpercelen en weinig kleine landschapselementen. Het is een overgangszone tussen de Handzamevallei waar openheid en natuurlijke elementen primeren en de kern van Kortemark. Deze zone is ook aangetast door het bedrijf Dujardin. De aanwezigheid van turbines heeft geen relevante negatieve impact op de plaatselijke landschapswaarden op maaiveldniveau die omwille van het puntkarakter en het smalle hoge profiel van de turbines nog steeds waarneembaar zijn. Vanuit de bredere omgeving kunnen de turbines de beëindiging van de natuurlijke Handzamevallei en de nakende kern van Kortemark accentueren. Uit het advies van ANB blijkt er ook er geen doorslaggevende redenen zijn voor een weigering omwille van ecologische argumenten

5. Ruimtelijke aspecten en vermeende strijdigheid met de omzendbrieven:

1. In de recentste omzendbrief RO/2014/02 wordt heel duidelijk en bewust gesteld dat "de voorkeur gaat naar windenergieopwekking door middel van een cluster van windturbines. Het is niet aangewezen verschillende individuele turbines verspreid in te planten."

Het betreft hier 2 grote windturbines dus van een individuele windturbine is hier zeker geen sprake. In dezelfde omzendbrief wordt ook een hoofdstuk gewijd aan maximalisatie van de energetische productie. Hierin wordt beschreven dat de optimalisatie van de projectzone in functie van de energieproductie als fundamenteel uitgangsprincipe moet nagestreefd worden. In de lokalisatienota wordt uitvoerig beschreven hoe de 2 windturbines uit voorliggende aanvraag meer energie produceren dan 3 (kleinere) windturbines. Het maximaal potentieel van de zone bestaat uit 2 windturbines in plaats van 3 (kleinere) windturbines.

Er zijn bovendien voldoende precedentes in Vlaanderen (en meer bepaald ook in West-Vlaanderen) van vergunde projecten bestaande uit twee windturbines.

2. De windturbines worden aansluitend bij de structurerende elementen reeds aanwezig in het landschap voorzien. Het betreft:

a. aansluiting bij een nadrukkelijke lijn die het landschap doorkruist bestaande uit de belangrijke verkeersas N35 in combinatie met een dubbele spoorweg. De Staatsbaan op deze plaats geflankeerd door het spoor en op deze plaats aan weerszijden geflankeerd door bomenrijen (platanen) vormt ontegensprekelijk een markant en duidelijk in het landschap zichtbare lijninfrastructuur.

b. aansluiting bij de hoge en heel omvangrijke gebouwen van het bedrijf Dujardin waarvan de impact op het landschap voor zich spreekt.

c. aansluiting bij de industriezone met heel wat bedrijfsgebouwen in het verlengde van het bedrijfsterrein Dujardin net aan de overzijde van het spoor

d. Aantakking bij de kernen Kortemark en Handzame

Al deze ruimtelijk structurerende elementen samen vormen een sterke drager voor bundeling/koppeling zoals beschreven in de omzendbrief.

3. Ik verwijs hiervoor naar mijn evaluatie van de bezwaren 2.1.

4. Ik verwijs hiervoor naar mijn evaluatie van de bezwaren 1.4.

6. tem 9

Met betrekking tot de vermeende strijdigheid met de structuurplannen dient verwezen te worden naar de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, meer bepaald artikel 2.1.2 §7 dat heel uitdrukkelijk het volgende stelt; "De ruimtelijke structuurplannen vormen geen beoordelingsgrond voor vergunningsaanvragen, noch voor het stedenbouwkundig uittreksel en attest".

Anderzijds werd in de lokalisatienota aangetoond dat er voldaan wordt aan de algemene principes van de structuurplannen zoals gedeconcentreerde bundeling, clustering, behoud van open ruimte en dergelijke.... Door de windturbines te bundelen met de kernen van Kortemark en Handzame, aansluitend bij verschillende ruimtelijk structurerende elementen wordt de grootschalige open ruimte buiten deze kernen juist gevrijwaard.

10.

De beoordeling van de toelaatbaarheid van een windturbine dient getoetst te worden aan de milieukwaliteitsnormen volgens de Vlarem-wetgeving. In het kader van de vergunningsaanvraag is een geluidstudie uitgevoerd door een erkend geluidsdeskundige van het studiebureau dB(A)-PLAN conform de VLAREM-methodologie. Mits het in acht nemen van milderende maatregelen, waaronder het instellen van geluidsreductie (reduceren van het brongeluid van de windturbines) en/of het installeren van serrations op de wieken, kan er voor alle woningen besloten worden dat de toepasselijke VLAREM-normen steeds kunnen gerespecteerd worden.

Er werd eveneens een slagschaduwstudie uitgevoerd conform de VLAREM-methodologie. Mits het in acht nemen van milderende maatregelen, waaronder het slagschaduwdetectiesysteem met automatische stilstandmodule, kan er voor alle receptoren besloten worden dat de toepasselijke VLAREM-normen steeds kunnen gerespecteerd worden.

De slagschaduwreceptoren werden oordeelkundig gekozen.

De windturbines zullen voorzien worden van een slagschaduw-module die zal ingesteld worden zodat op

geen enkele plaats de norm wordt overschreden. Het opbrengstverlies dat dit te weeg brengt, werd reeds in hoge mate van nauwkeurigheid in rekening gebracht. Aan de hand van de slagschaduwberekeningen blijkt dat beide windturbines gemiddeld circa 200u/j

moeten stil gelegd worden. Dit komt overeen met een productie verlies van circa 2,3%. De reducerende maatregelen leiden dus niet tot onaanvaardbare verliezen die het project irrelevant zouden maken. De energetische opbrengst (rekening houdend met deze minderopbrengsten) is zeer relevant.

Gezien de omvang van de rotor wordt, wanneer de windturbine wordt stil gelegd voor 1 woning, deze eveneens stil gelegd voor een grotere zone dan enkel de receptor in kwestie. Een verdere detaillering voorafgaand aan de exploitatiefase is voornamelijk wenselijk om de slagschaduwstilstanden per woning/slagschaduw gevoelig object zeer nauwkeurig te kunnen instellen.

...

MILIEUTOETS

Het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage bepaalt in bijlage II de categorieën van projecten die overeenkomstig artikel 4.3.2, § 2 en § 3, van het decreet aan de project-m.e.r. worden onderworpen, maar waarvoor de initiatiefnemer een gemotiveerd verzoek tot ontheffing kan indienen.

Windenergieprojecten vallen onder bijlage II, meer bepaald onder categorie "3 Energiebedrijven", subcategorie "ii Installaties voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie als de activiteit betrekking heeft op:

- twintig windturbines of meer;
- vier windturbines of meer, die een aanzienlijke invloed hebben of kunnen hebben op een bijzonder beschermd gebied.

Dit is hier niet het geval.

Windturbineprojecten die niet onder bijlage II vallen, vallen onder bijlage III van het project-m.e.r.-besluit.

Bij de vergunningsaanvraag werd een uitgebreide project-m.e.r.-screeningsnota (PrMS) toegevoegd.

Zowat elk project heeft milieueffecten. Enkel voor de projecten met aanzienlijke milieueffecten moet een

milieueffectrapport worden opgemaakt. Rekening houdende met de aard van het project, de ruimtelijke context

en de relatie tot de omgeving, waarbij geen aanzienlijke effecten op kwetsbare gebieden te verwachten zijn, kan

geconcludeerd worden dat er ten gevolge van het project geen aanzienlijke milieugevolgen te verwachten zijn.

Een project-MER is bijgevolg niet nodig.

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Deze beoordeling — als uitvoering van art. 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en met oog voor de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen - houdt rekening met de volgende criteria als uitvoering van art. 4.3.1. van de codex:

Functionele inpasbaarheid .

De aanvraag is niet verenigbaar met de gewestplanbestemming want de aanvraag staat niet in functie van agrarische of para-agrarische activiteit.

Art. 4.4.9. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening maakt het mogelijk dat in agrarisch gebied windturbineprojecten worden vergund. Voorwaarde hierbij is dat het om projecten gaat met een beperkte impact zodat de algemene bestemming niet in het gedrang wordt gebracht. In het dossier wordt aangetoond dat de impact op het landbouwgebruik ter plaatse louter gegenereerd wordt door de grondinname door de plaatsing van de

windturbines zelf, door de werkvlakken, de wegenis en de plaatsing van de middenspanningscabine. Al bij al gaat het om een relatief beperkte terreininname, zodat kan gesteld worden dat de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang gebracht wordt. Het Departement Landbouw en Visserij heeft een gunstig advies uitgebracht voor voorliggende aanvraag.

Het plaatsen van windturbines langs de gebundelde belangrijke lijninfrastructuren van de gewestweg N35 en de spoorlijn én dit aansluitend op de kernen van Handzame en Kortemark en bij het grootschalig bedrijf Dujardin confirmeert zich met de basispremises als gevat in de Omzendbrief RO/2014/02, het PRS en het GRS. Hoewel akkoord gegaan wordt met de vaststelling dat zowel de gewestweg als de spoorweg op zich onvoldoende structurerend zijn om een windturbineproject te dragen, dient gewezen op de gebundelde ligging van deze 2 lijninfrastructuren die hier historisch aanwezig zijn, samen met de hieraan gelinkte ontwikkelingen, zoals het bedrijf Dujardin. De site takt ook aan bij de kernen Kortemark en Handzame. Dit geheel wordt als voldoende structurerend beschouwd voor dit beperkte project (slechts 2 turbines). Met deze inplanting wordt er gestreefd om het project zo veel mogelijk te laten aansluiten bij de schaal en opbouw van het landschap in zijn huidige vorm zonder de structuren of essentiële functies aan te tasten.

Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen wordt het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen gegarandeerd en wordt een optimalisatie van de windenergieopwekking beoogd. Volgens de omzendbrief RO/2014/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines wordt vanaf drie windturbines van een cluster gesproken. In voorliggende aanvraag worden 2 windturbines voorzien. Toch is de aanvraag ruimtelijk aanvaardbaar. In de lokalisatienota wordt immers aangegeven hoe het project de betreffende projectzone maximaal benut, rekening houdend met de ruimtelijke en landschappelijke mogelijkheden, met de technische randvoorwaarden en de milieuvoorwaarden. De realisatie van een 3e windturbine is hier niet wenselijk en zal niet wezenlijk bijdragen tot een hogere elektriciteitsproductie

De projectzone heeft potentieel voor maximaal 2 windturbines van het grote type. Om de maximale energetische benutting na te streven werd er geopteerd om te gaan naar een maximale tiphoogte van 180 m en is er bij opstelling een afstand van +- 550 m tussen de windturbines in acht genomen om de park- en turbulentieverliezen tot een heel aanvaardbaar niveau te beperken. Er werd ook bestudeerd om 3 kleinere windturbines (met een rotordiameter circa 100 m) in te planten. Deze zouden echter een lagere opbrengst hebben en er zou een grotere geluidsreductie vereist zijn om de Vlare-richtwaarden te kunnen respecteren. Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen, moet het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen worden gegarandeerd.

De natuurstudie toont aan dat er geen onaanvaardbare hinder voor vogelg en natuurwaarden te verwachten valt. De trekroute tussen de beide natuurgebieden werd in de natuurstudie onderzocht middels wintertellingen tussen de gebieden. De risico's op aanvaringen voor diverse soorten is zeer beperkt. Het ANB gaf een gunstig advies en heeft de passende beoordeling gunstig geadviseerd.

In de lokalisatienota wordt overtuigend aangetoond dat de windturbines verenigbaar zijn met de aanwezige functies (landbouw, wonen, natuur, openbare wegen, spoorverbinding,...) en ook met verwachte toekomstige ontwikkelingen (fietsverbinding...).

...

Schaal

De schaal van de windturbines staat in verhouding tot de lijninfrastructuren (gewestweg en spoorweg) en de vlakvormige structuren (bedrijf Dujardin, kernen Handzame en Kortemark,...) waarmee gebundeld wordt.

...

Visueel-vormelijke elementen

WT-01 en WT-02 zijn niet volledig parallel ten opzichte van de naastliggende spoorweg en Staatsbaan. De reden hiervoor is om de toekomstige uitbreidingsmogelijkheden van het bedrijf Dujardin zo min mogelijk te hinderen. Het feit dat de windturbines niet op identieke afstand van de Staatsbaan en de Spoorweg staan ingeplant, doet geen afbreuk aan het feit dat de windturbines een lijn vormen die de algemene opbouw van het landschap volgt dat gecreëerd wordt door van (noord naar zuid) de Handzamestraat de vallei van de Krekebeek met de Krekebeek zelf, de spoorweg Gent-De Panne en de met bomenrijen geflankeerde Staatsbaan. Deze liggen allemaal niet perfect parallel maar zorgen voor een algemene oriëntatie van het landschap die ook de lijn van de windturbines volgt.

Er werd geopteerd voor een type turbine met drie wieken die zullen draaien bij een laag toerental. Traag draaiende turbines worden als statiger en minder storend ervaren dan de snel draaiende. De toren is van het volle type (buismast) en is in staal of beton uitgevoerd. De standaardkleur van de turbines is gebroken wit/grijs, passende in de omgeving. Het is niet wenselijk om belettering en reclame aan te brengen op de windturbines. Dit zou de aanwezigheid van de windturbines versterken. Er wordt hiervoor een vergunningsvoorwaarde opgenomen.

...

Hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen

Windturbines kunnen typisch potentieel hinderlijk zijn voor de aspecten geluid en slagschaduw.

Ook veiligheid is een issue.

De beoordeling van de toelaatbaarheid van een windturbine dient getoetst te worden aan de milieukwaliteitsnormen volgens de Vlarew-wetgeving. In het kader van de vergunningsaanvraag is een geluidstudie uitgevoerd door een erkend geluidsdeskundige van het studiebureau dB(A)-PLAN conform de VLAREM-methodologie. Mits het in acht nemen van milderende maatregelen, waaronder het instellen van geluidsreductie (reduceren van het brongeluid van de windturbines) en/of het installeren van serrations op de wieken, kan er voor alle woningen besloten worden dat de toepasselijke VLAREM-normen steeds kunnen gerespecteerd worden.

Er werd eveneens een slagschaduwstudie uitgevoerd conform de VLAREM-methodologie. Mits het in acht nemen van milderende maatregelen, waaronder het slagschaduwdetectiesysteem met automatische stilstandmodule, kan er voor alle receptoren besloten worden dat de toepasselijke VLAREM-normen steeds kunnen gerespecteerd worden.

De windturbines zullen dus voorzien worden van een slagschaduw-module die zal ingesteld worden zodat op geen enkele plaats de norm wordt overschreden. Het opbrengstverlies dat dit te weeg brengt, werd reeds in hoge mate van nauwkeurigheid in rekening gebracht. Aan de hand van de slagschaduwberekeningen blijkt dat beide windturbines gemiddeld circa 200u/j moeten stil gelegd worden. Dit komt overeen met een productie verlies van circa 2,3%. Dit om aan te geven dat de reducerende maatregelen geenszins leiden tot onaanvaardbare verliezen die het project irrelevant zouden maken.

De slagschaduwreceptoren werden oordeelkundig gekozen. Gezien de omvang van de rotor wordt, wanneer de windturbine wordt stil gelegd voor 1 woning, deze eveneens stil gelegd voor een grotere zone dan enkel de receptor in kwestie. Een verdere detaillering voorafgaand aan de exploitatiefase is voornamelijk wenselijk om de slagschaduwstilstanden per woning/slagschaduw gevoelig object zeer nauwkeurig te kunnen instellen.

Energetische verliezen ten gevolge Geluids- en Slagschaduw mitigerende maatregelen werden mee in rekening gebracht in de eerder vermelde opbrengstberekeningen. De energetisch opbrengst (rekening houdend met deze minderopbrengsten) is zeer relevant.

Uit de veiligheidsnota SGS-ENVI/160100/WDC/2017-B001' van erkend Veiligheidsdeskundige blijkt dat de 10-5-veiligheidscontour niet tot aan/over de N35 of het toekomstig fietspad reikt. De externe risico's van het geplande windturbineproject van EDF Luminus te Kortemark naar de N35 en het toekomstige fietspad voldoet dus aan de vooropgestelde veiligheidscriteria, zoals van toepassing in Vlaanderen.

Er bevinden zich ook geen gebieden met woonfunctie, noch individuele woningen of kwetsbare locaties binnen de 10-6 contour en zelfs niet binnen de 10-7 contour.

De risico's voldoen derhalve ruimschoots aan de vooropgestelde criteria.

De windturbines zullen gecertificeerd zijn en voorzien van een ijsdetectiesysteem dat de turbines automatisch stillegt bij ijsvorming, een bliksembeveiligingssysteem, een redundant remsysteem, en een online-controle systeem, waarbij onregelmatigheden onmiddellijk worden gedetecteerd en doorgegeven aan een turbine eigen controle-eenheid

De exploitant zal een langdurig onderhoudscontract afsluiten met de turbineleverancier of een gespecialiseerde onderhoudsfirma om een goede en veilige werking van de windturbines te garanderen.

De geplande windturbines zijn gecertificeerd (IEC 61400-1 of een gelijkwaardige norm) en voorzien van een ijsdetectiemechanisme dat de windturbines automatisch stillegt bij ijsvorming, een bliksemafleidingssysteem, een redundant remsysteem en een online-controlesysteem, waarbij onregelmatigheden onmiddellijk worden gedetecteerd en doorgegeven aan een turbine-eigen controle-eenheid.

In bijkomende orde wordt verwezen naar de noodzakelijke milieuvergunning, Uit de stand van zaken van de milieuvergunningsaanvraag (gunstig advies van de PMVC dd 09/06/2017) kan afgeleid worden dat er op dat vlak geen fundamentele problemen voordoen die tot een negatieve beoordeling inzake milieu-aspecten nopen.

De beleidsmatige gewenste ontwikkelingen

Dit project kan een duidelijke meerwaarde bieden voor het behalen van de doelstellingen die door de verschillende overheden werden geformuleerd in het kader van hernieuwbare energieproductie.

Gelet op de uitgebrachte adviezen. Aan de meeste opmerkingen kan tegemoet gekomen worden door het opnemen van vergunningsvoorwaarden.

Gelet op de evaluatie van de bezwaren die gerezen zijn tijdens het openbaar onderzoek. Aan de gegronde opmerkingen kan tegemoet gekomen worden door het opnemen van vergunningsvoorwaarden.

Overwegende dat de turbines worden vergund met een maximale tiphoogte van 180 m en een maximale rotordiameter van 117 m. Hierbij kan verwezen worden naar art. 11.5, 2° van

*het vrijstellingsbesluit (BVR van 16 juli 2010), dat toelaat om binnen deze afmetingen eventueel te kiezen voor een andere windturbine die even hoog is of lager, en met wieken die even lang zijn of korter, en die er kennelijk hetzelfde uitziet als de vergunde windturbine.
...*

Dit is de bestreden beslissing.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN – EERSTE MIDDEL, EERSTE EN TWEEDE ONDERDEEL

Standpunt van de partijen

De verzoekende partijen voeren de schending aan van artikel 4.3.1, §§1 en 2 *juncto* artikel 1.1.4 VCRO, van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van de motiveringsplicht en de zorgvuldigheidsplicht en het redelijkheidsbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur en van de omzendbrief RO/2014/02 "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines".

Het middel wordt uiteengezet in drie subtitels. Onder de eerste en tweede subtitel wordt onder meer uiteengezet:

"...

Op basis van wat hieronder wordt uiteengezet zal Uw Raad kunnen vaststellen dat de verwerende partij niet is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens en dat deze ook niet correct werden beoordeeld zodat de verwerende partij niet in redelijkheid tot de bestreden beslissing is kunnen komen.

a. Manifest foutieve voorstelling van de onmiddellijke omgeving

Uit de bestreden beslissing blijkt dat verwerende partij van oordeel is dat de gekozen locatie uitermate geschikt is voor de inplanting van twee windturbines doordat zo veel als mogelijk wordt aangesloten "bij de schaal en opbouw van het landschap in zijn huidige vorm". (zie bovenaan p. 20 bestreden beslissing).

Zij stelt dat de onmiddellijke omgeving is "aangetast door het bedrijf Dujardin" en dat de beoogde windturbines zullen aansluiten "bij de hoge en heel omvangrijke gebouwen van het bedrijf Dujardin waarvan de impact op het landschap voor zich spreekt".

Niets is echter minder waar.

De zone waar de windturbines worden ingeplant is een landelijke, agrarische omgeving tussen de woonkernen van enerzijds Kortemark en anderzijds Handzame" met als voornaamste kenmerk "de krekebeek die prominent in het landschap aanwezig is en meandert in de richting van het Vogelrichtlijngebied van de Ijzervallei"(zie de omschrijving van verzoekende partij in haar advies van 12 juni 2017).

Op de luchtfoto ziet men waar de windturbines worden ingeplant.

...

Vanop de begane grond, blijkt ook onmiddellijk het onaangetast karakter van de omgeving.

...

De onmiddellijke omgeving van de geplande windturbines, zoals zij op het terrein wordt beleefd, is allerm minst "aangetast". Ook de gebouwen van het bedrijf Dujardin zijn, behalve van op de staatsbaan, goed ingegroend waardoor hun omvang niet stoort. De kroonlijsthoogte van de bedrijfsgebouwen variëren van 6m tot maximaal 14,2m. 1° Door hun inplanting en groene inkleding zijn zij vanuit de omgeving haast niet waarneembaar (zie bovenstaande foto's). De beoordeling van verwerende partij dat "de impact (ervan) op het landschap voor zich spreekt" en dat de toestand van dit bedrijf zou verantwoorden om ook twee solitaire windmolens in het planten, wordt niet gedragen door deugdelijke motieven en is niet gesteund op in feite juiste gegevens.

De verwerende partij vertrekt bij de beoordeling van de ruimtelijke ordening van een onjuiste voorstelling van de realiteit. Integendeel vormt de bouwplaats een duidelijk open en landelijke omgeving met overwegend bouwvrije ruimte. De Krekebeekvallei, waarin de windturbines worden gebouwd, worden in het GRS van Kortemark niet voor niets omschreven als te bestendigen " "**bouwvrije ruimte**". Ook in de toelichtingsnota bij het recente RUP Zuiderpark werd uitdrukkelijk gesteld dat "de beekvallei (..) omwille van het overstromingsgevaar **relatief onbebouwd (is) gebleven**" en dat het "wenselijk (is) in deze beekvallei natuur verder te laten ontwikkelen en de beleevingswaarde van het gebied te verhogen."

De bestreden beslissing miskent de feitelijke toestand op een onredelijke wijze.

b. De foutieve interpretatie en toepassing van het afwegingskader uit de Omzendbrief R0/2014/02

Verwerende partij beweert in de bestreden beslissing ook ten onrechte dat het aangevraagde in overeenstemming zou zijn met de principes uit de Omzendbrief R0/2014/02.

Volgens de Omzendbrief dient bij inplanting van nieuwe windturbines de voorkeur uit te gaan naar een **regelmatige, harmonische lijnopstelling** van windturbines. De wens tot regelmatigheid en harmonie is een must wanneer de windturbines worden ingeplant in een open landschap, zoals hier gebeurt. De impact in het landschap is immers veel delica ter in dergelijk open omgeving.

In voorliggend geval kan er echter van een regelmaat of harmonie geen sprake zijn. Dit wordt trouwens ook onderkend in het aanvraagdossier maar daar voert men als verantwoording aan dat de inplanting is ingegeven "om de uitbreidingsmogelijkheden van het bedrijf Dujardin niet te hypothekeren".

Dit kan niet overtuigen. Een nadeel (nl. de aantasting van de omgeving) wordt niet aanvaardbaar wordt doordat het een andersoortig nadeel voorkomt. De verspreide inplanting betekent een totale visuele verstoring van de Krekebeekvallei.

In de bestreden beslissing wordt hier helemaal niet pertinent op geantwoord. Verwerende partij overweegt enkel dat er "geen sprake is van een radicale breuk in het landschap". Het is een raadsel hoe verwerende partij die mening kan zijn toegedaan. In geen velden of wegen zijn er constructies van dergelijke omvang te vinden. De ongelijke inplanting van beide windturbines ten aanzien van de gewestweg N35 zorgt wel degelijk voor een aantasting van het open landschap er wordt op ongelijke wijze in het landschap

ingesneden: de molens volgen noch het tracé van de N35 noch dat van de Krekebeek...Elke waarnemer zal moeten ervaren dat de molens hier plomp verloren staan in het landschap, zonder enige referentie of aanknopingspunt.

...

Volgens de Omzendbrief zijn "**bundeling en optimalisatie**" fundamentele uitgangsprincipes bij de beoordeling van de verenigbaarheid van windturbines. Het afwegingskader geeft bovendien aan dat de voorkeur dient uit te gaan naar een cluster van 3 windturbines en een optimale bundeling met andere markant in het landschap voorkomende infrastructuren:

...

In casu worden de twee windturbines ingeplant in een open ruimte gebied, zonder aantakking bij een visueel op de grond waarneembaar markant in het landschap voorkomende (lijn)infrastructuur. De loutere aanwezigheid van lijninfrastructuur op zich volstaat niet (de windturbines worden overigens lukraak ingeplant ten aanzien van deze infrastructuur). Niet elke lijninfrastructuur is trouwens geschikt om er windturbines bij in te planten. Dit is slechts het geval voor **markant** in het landschap voorkomende infrastructuren. In haar advies overwoog eerste verzoekende partij hieromtrent:

"Eerst en vooral is Dujardin een bestaand en alleenstaand bedrijf te midden het agrarisch gebied en kan als dusdanig ruimtelijk niet echt worden gelijkgesteld met de "industriegebieden" zoals bedoeld in de Omzendbrief Dit probleem werd reeds aangekaart in het advies van de Interdepartementale Windwerkgroep van 16 december 2014: "Op deze locatie wordt getracht aan te sluiten bij een uitermate klein, op zichzelf staand bedrijventerrein (...). Het oostelijk aansluitende deel heeft middels het RIJP een groene bestemming gekregen, waardoor het terrein waarop het bedrijf is gevestigd op zichzelf zal blijven bestaan."

Daarnaast kan ook de argumentatie van aanvrager dat de WT's worden ingeplant langs "kenmerkende grote structuren" (Lokalisatienota p, 12) niet overtuigen. De spoorlijn noch de Staatsbaan zijn "markant in het landschap voorkomende infrastructuren" zoals bedoeld in de Omzendbrief R02014/02. De omgeving waarbinnen aanvrager de inplanting van twee Wrs beoogt is vrij homogeen en zowel de Staatsbaan als de spoorweg zijn goed geïntegreerd in dit landschap. Beide lijninfrastructuren bestaan uit slechts twee sporen/rijvakken en zij bevinden zich allebei op maaiveldniveau. Het landschap is daarbuiten vrij open en egaal. De flankerende elektriciteitsleidingen en verlichtingspalen reiken niet hoger dan de omringende bomen en zijn in dat opzicht zeker niet "markant". De bestaande infrastructuren hebben geen dominant ruimtelijke impact. Ze laten geen markante indruk na in het landschap. Twee WT zullen in dit landschap storend zijn. Ook de stedenbouwkundige vergunning kan niet worden gesteund op het argument dat de WT's worden ingeplant in de nabijheid van lijninfrastructuren wanneer die lijninfrastructuren zelf niet markant in het landschap aanwezig zijn."

Verwerende partij heeft niet veel moeite gedaan om hierop een repliek te formuleren. Nochtans heeft zij een **verscherpte motiveringsplicht** wanneer zij afwijkt van het andersluidend en gemotiveerd advies van eerste verzoekende partij. Verwerende partij stelt gewoon dat de gewestweg met daar aan palend de dubbele spoorweg "ontegensprekelijk een markant en duidelijk in het landschap zichtbare lijninfrastructuur is". Verwerende partij haalt echter geen enkel concreet element aan waaruit zou moeten blijken dat gewestweg en de spoorweg markant in het landschap zichtbaar is en de foto's tonen duidelijk aan dat dit vanuit het ruimere landschap en de onmiddellijke omgeving van de windturbines zeker niet het geval is. De loutere beschrijving van een autosnelweg (of een gewestweg) met daarnaast een spoorweg volstaat ook niet om te besluiten dat dergelijke infrastructuur "ontegensprekelijk" een markante indruk in het landschap nalaat.

De turbines staan hier in een open ruimte gebied, zonder aantakking bij markant in het landschap voorkomende lijninfrastructuur.

*De omzendbrief geeft nochtans aan dat de locatiekeuze moet passen in samenhangende visie op de **gewenste ruimtelijke ontwikkeling** van het gebied:*

...

Hier gaat de locatiekeuze regelrecht in tegen de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied zoals zij werd uiteengezet in het GRS. Verzoekende partij wees daarop in haar advies:

"De beoogde inplanting van beide WT's bevindt zich midden in de vallei van de Handzamevaart die de gemeente als bouwvrije ruimte wil bestendigen en versterken. In het GRS werd deze visie op p. 140 van het richtinggevend gedeelte als volgt toegelicht: "Gekoppeld aan de initiatieven die ten westen van Handzame genomen worden in het kader van het natuurbeheer van de vallei van de Handzamevaart door het gewest wil de gemeente het onbebouwde gedeelte van de vallei tussen Handzame en Kortemark als bouwvrije ruimte bestendigen. De bestaande mogelijkheden voor industriële ontwikkeling zullen hierbij beperkt worden tot deze noodzakelijk voor de bestaande inplanting van de firma Dujardin." Deze gewenste versterking is reeds ingezet via het RUP Zuiderpark waarbij een gedeelte van het voormalig industrieterrein werd herbestemd tot natuurontwikkelingsgebied. Zie ook behandeling bezwaar 21 De inplanting te midden dit onbebouwd valleilandschap tussen de woonkernen in Kortemark en Handzame is, rekening houdend met de beleidsmatig gewenste ontwikkelingen van de gemeente, niet opportuun. "

Het klopt dat ruimtelijke structuurplannen op zich geen beoordelingsgrond kunnen vormen voor vergunningsaanvragen maar de overwegingen van de ruimtelijke structuurplannen die betrekking hebben op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied dienen op basis van de Omzendbrief R02014/02 betrokken te worden bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. Dit is niet gebeurd. In de bestreden beslissing wordt deze beleidsmatig gewenste ontwikkeling gewoon ongemotiveerd en onzorgvuldig genegeerd.

De verwerende partij repliceert:

"...

In strijd met de bewering van verzoekende partijen, heeft de GSA in het uitgebreid gemotiveerd besluit alle aspecten die betrekking hebben op de goede ruimtelijke ordening beoordeeld. Hij verwijst daarbij niet louter naar de milieuvergunningsaanvraag, maar voornamelijk naar de studies die bij het dossier gevoegd zijn.

Er is een geluids- en slagschaduwstudie voorhanden. Uit niets blijkt dat de conclusies die daarin gemaakt worden, foutief zouden zijn. Op blz. 17-18 en 21-22 wordt uitgebreid op die aspecten ingegaan.

Omtrent de toepassing van de omzendbrief, kan het in se volstaan te verwijzen naar de vaste rechtspraak dat een omzendbrief geen enkele bindende kracht heeft en de beweerde schending ervan dan ook niet tot vernietiging van een besluit kan leiden.

De GSA geeft een duidelijk beeld van de omgeving (blz. 16, 19 en 20 bestreden besluit).

Hij wijst op de aanwezigheid van de spoorweg: het is niet betwist dat die daar ligt. Hij wijst op de aanwezigheid van de Staatsbaan met bomenrijen: het is niet betwist dat die daar ligt. Hij wijst op de aanwezigheid van de stadskernen van Handzame en Kortemark: het is niet betwist dat die daar liggen. Hij wijst op de aanwezigheid van het bedrijf Dujardin-Foods: het is niet betwist dat dit grootschalig bedrijf daar ligt. Hij wijst op de aard van de vallei en de verschillen met de opengebieden verderop: het is niet betwist dat dat correct is.

Met foto's kan men alles bewijzen, als men maar het juiste camerastandpunt neemt (lees foto's trekt die belangrijke infrastructuur net niet weergeven). De twee foto's hieronder tonen aan dat de ongerepte natuur toch wel met een korreltje zout te nemen is: (...)

Het is dus een vaststaand gegeven dat de windturbines ingeplant worden langs lijninfrastructuur (spoorweg en Staatsbaan), in de nabijheid van een belangrijk bouwwerk (tot 14,20m hoog en 15.600m² groot) en zodoende volgens de GSA inpasbaar zijn in de omgeving.

Er is inderdaad ook nog de vallei die relatief open is maar begrensd wordt door de stadskernen van Handzame en Kortemark. Echter omtrent die vallei geeft de GSA ook een beoordeling op blz. 16 van het bestreden besluit. Hij komt tot het besluit dat omwille van de specifieke kenmerken van de omgeving er 'geen relevante negatieve impact op de plaatselijke landschapswaarden' is.

De omschrijving van de omgeving door de GSA is correct en pertinent. Zijn beoordeling van de goede ruimtelijke ordening is geenszins kennelijk onredelijk.

Zoals gezegd, is elke toetsing van de aanvraag aan de omzendbrief irrelevant, want dit kan nimmer tot enige vernietiging leiden indien er al sprake van een schending zou zijn, quod non.

Verzoekende partijen klagen aan dat de twee windturbines niet in één lijn staan. Door de aanvrager werd daarvoor geopteerd omdat anders de uitbreidingsmogelijkheden voor het bestaande bedrijf Dujardin-Foods zouden gehypothekerd worden. Op zich een valabel opzet.

De GSA heeft dit gegeven onderkend en eveneens beoordeeld. Op blz. 20 van het bestreden besluit motiveert hij waarom beide windturbines niet op identieke afstand van de lijninfrastructuur moeten staan. Voor de GSA vormen ze hoe dan ook een lijn noord-zuid en volgen ze de structuur van het landschap. Dat is een feitelijke beoordeling waar de Raad op zich geen oordeel kan over vellen.

Verzoekende partijen vinden de aanwezige spoorlijn en Staatsbaan niet markant in de omgeving. Dit is uiteraard subjectief, wat meteen ook de beoordeling door de Raad uitsluit, maar geenszins kennelijk onredelijk zoals uit onderstaande foto's blijkt: (...)

De GSA heeft aan de opmerkingen van het CBS voldoende aandacht besteed en geantwoord op de bemerkingen.

Dat het GRS geen beoordelingsgrond kan zijn, staat buiten kijf. Verzoekende partijen kunnen overwegingen uit het GRS niet alsnog bij de zaak betrekken via de omweg van de omzendbrief die op zich ook al geen enkel bindend karakter heeft. Indien verzoekende partijen echt elk bouwwerk in situ zouden willen kunnen vermijden, hadden zij de moeite van het opstellen van een RUP moeten maken...

...

De tussenkomende partij stelt:

“ ...

Voorafgaand moet worden benadrukt dat de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening behoort tot de discretionaire beoordelingsbevoegdheid van de vergunningverlenende overheid. Uw Raad heeft op dit punt slechts een **marginale toetsingsbevoegdheid**: (...)

De verzoekende partijen moeten met andere woorden aantonen dat de verwerende partij de goede ruimtelijke ordening kennelijk onredelijk heeft beoordeeld. Zij mogen uw Raad hierbij niet verleiden tot een eigen beoordeling.

Welnu, dit is net wat de verzoekende partijen trachten te doen in hun verzoekschrift tot vernietiging. Zij zijn het klaarblijkelijk niet eens met de beoordeling van de verwerende partij, maar tonen niet aan dat die kennelijk onredelijk of foutief zou zijn.

Het eerste middel valt uiteen in drie onderdelen.

a. De vermeende manifest foutieve voorstelling van de onmiddellijke omgeving

...

Wanneer de verwerende partij in het bestreden besluit spreekt over de aansluiting bij de schaal en opbouw van het landschap in zijn huidige vorm heeft hij het helemaal niet alleen over het bedrijf DUJARDIN, maar tevens over de andere structurerende elementen, zijnde de spoorweg, de Staatsbaan en de kernen Kortemark en Handzame. Dit is duidelijk wanneer men de volledige passage leest die de verzoekende partijen zo fragmentarisch citeren (p.19-20 bestreden besluit):

...

In dit verband kan ook worden verwezen naar de beoordeling door de verwerende partij van de bezwaren inzake het omgevingsaspect (p.16 bestreden besluit):

...

En inzake de visuele hinder (p.18 bestreden besluit):

...

Dat deze omschrijving van de omgeving overeenstemt met de realiteit kan bovendien worden geïllustreerd door onderstaande luchtfoto. Hierop is duidelijk zichtbaar dat de windturbines inderdaad worden ingeplant in het deel van de Handzamevallei tussen de kernen van Handzame en Kortemark, een gebied dat momenteel reeds is doorsneden door verschillende wegen en waarbij de beek werd rechtgetrokken vanaf de Aarsdamstraat.

Gelet op de aantakking van het windturbineproject bij de spoorlijn, de Staatsbaan én het bedrijf DUJARDIN, wordt de eventuele impact op het landschap zoveel mogelijk beperkt. Merk ook op dat zowel de deputatie, als de Vlaamse minister in het kader van de milieuvergunningsprocedure een zelfde oordeel velden over de omgeving.

Er kan overigens niet worden ontkent dat het bedrijf DUJARDIN aanwezig is in de nabijheid van het windturbineproject en dat dit bedrijf een zekere impact heeft op het landschap. Onderstaande foto's spreken voor zich. Nergens in het bestreden besluit wordt echter geoordeeld dat de enkele aanwezigheid van dit bedrijf de inplanting van de windturbines zou verantwoorden zoals verzoekende partijen ten onrechte poneren.

Een grondige lezing van het verzoekschrift leert dat de verzoekende partijen **in wezen kritiek hebben op de beoordeling van de landschappelijke waarde van het gebied** van door de verwerende partij. Dat zij er een andere beoordeling op na houden van deze waarden, betekent echter niet dat de verwerende partij in het bestreden besluit is uitgegaan van een "manifest foutieve voorstelling van de onmiddellijke omgeving". Zij trachten uw Raad te verleiden tot een eigen beoordeling van deze schoonheidswaarde van het gebied.

Het is vaststaande rechtspraak dat uw Raad bij de beoordeling van de landschappelijke kwaliteiten enkel over **een marginaal toetsingsrecht** beschikt. Dit werd vrij recent nog bevestigd in een arrest van 30 juni 2016 van uw Raad (nr. A/1516/1298):

...

De verzoekende partijen tonen niet aan dat de beoordeling van de verwerende partij kennelijk onredelijk of foutief zou zijn, maar lijken aan te sturen op een nieuwe inhoudelijke beoordeling van de landschapswaarde van het gebied.

...

- b. De vermeende foutieve interpretatie en toepassing van het afwegingskader uit de Omzendbrief RO/2014/02

Volgens de verzoekende partijen zou de Omzendbrief RO/2014/02 te beschouwen zijn als een veruitwendiging van een beleidsmatig gewenste ontwikkeling en zou deze aldus gelden als toetsingskader bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. In het bestreden besluit zou de verwerende partij ten onrechte hebben geoordeeld dat de aanvraag in overeenstemming is met de principes uit de Omzendbrief.

De verzoekende partijen verliezen echter uit het oog dat er **geen enkele verplichting** op de vergunningverlenende overheid rust om **rekening te houden met de beleidsmatig gewenste ontwikkelingen**. Overeenkomstig artikel 4.3.1, §2 VCRO kan de overheid deze verplichtingen in rekening brengen. Ook uw Raad heeft dit principe reeds bevestigd. Zie bijvoorbeeld een arrest van 14 april 2015 (nr. A/2015/0213):

...

Specifiek met betrekking tot de Omzendbrief RO/2014/02 heeft uw Raad bovendien al meermaals geoordeeld dat een vermeende **schending ervan niet kan leiden tot de vernietiging** van een vergunningsbeslissing. Het blijft slechts een omzendbrief die **geen verordenend karakter** heeft:

...

Naar analogie met bovenstaande rechtspraak kan evenmin een vermeende foutieve interpretatie en toepassing van het de Omzendbrief RO/2014/02 aanleiding geven tot de onwettigheid van de bestreden beslissing. Voor zover het tweede onderdeel van het eerste middel betrekking heeft op **een schending van de Omzendbrief RO/2014/02** is het **onontvankelijk**.

Anderzijds betwist de tussenkomende partij niet dat het afwegingskader in de Omzendbrief RO/2014/02 dienstig kan zijn bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. In het bestreden besluit heeft de verwerende partij dan ook rekening gehouden met de principes uit deze Omzendbrief.

In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen laten uitschijnen kan in bepaalde gevallen echter een afwijking van deze Omzendbrief zijn vereist. Het is vaststaande rechtspraak dat een beleidslijn nooit zomaar blind mag worden toegepast. De vergunningverlenende overheid moet het aangevraagde steeds aan **een concrete beoordeling** onderwerpen. Dit betekent dat in een specifiek geval een afwijking van de randvoorwaarden van de Omzendbrief RO/2014/02 kan zijn aangewezen:

...

Welnu, de Omzendbrief stelt inderdaad dat ter vrijwaring van het landschap “waar mogelijk regelmatige, harmonische lijn- of rasteropstellingen” moeten worden gehanteerd. Volgens de verzoekende partijen zou dit in onderhavige aanvraag niet het geval zijn nu de windturbine 2 niet op een identieke afstand van de Staatsbaan en de Spoorweg staat ingeplant. Dit gebeurde om de ontwikkelingsmogelijkheden van het bedrijf DUJARDIN niet te hypothekeren.

In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren, verhindert deze inplantingswijze niet dat er nog steeds sprake is van een zekere regelmaat en harmonie conform de Omzendbrief. Zoals blijkt uit bovenstaande luchtfoto's en onderstaande visualisatie liggen de windturbines in lijn met de algemene oriëntatie van het landschap: (...)

De verwerende partij kwam dan ook terecht tot de vaststelling dat er geen sprake is van een radicale breuk in het landschap. Hij heeft dit bovendien ook uitvoerig gemotiveerd in het kader van de beoordeling van de bezwaren (p.19 bestreden besluit):

...

Uit het aangehaalde arrest van uw Raad van 23 juli 2012 (nr. A/2012/0293) blijkt overigens niet dat elke inplanting waarbij het tracé van de naastliggende weg niet word gevolgd zonder meer onrechtmatig is.

Daarnaast is de verwerende partij in het bestreden besluit meermaals ingegaan op het bundelingsprincipe uit de Omzendbrief. Zo werd uitdrukkelijk gemotiveerd dat een inplanting van twee windturbines in voorliggend geval te verkiezen is boven drie windturbines, nu dit niet zouden leiden tot een hogere elektriciteitsproductie (p.20 bestreden besluit). Zoals voormeld, kan een gemotiveerde afwijking van de Omzendbrief aangewezen zijn.

...

*Verder werd gemotiveerd dat de windturbines niet alleen aantakken bij de spoorlijn of de Staatsbaan, maar dat de verwerende partij de **gebundelde ligging van beide in combinatie met de hieraan gelinkte ontwikkeling** als voldoende structurerend beschouwd voor de inplanting van de twee windturbines (p.20 bestreden besluit):*

...

*Voor zover de verzoekende partijen een schending van de motiveringsplicht opwerpen, moet worden benadrukt dat de motiveringsplicht **niet vereist dat de vergunningverlenende overheid punt voor punt de ongunstige adviezen en bezwaren weerlegt**. Het is voldoende dat uit het vergunningsbesluit kan worden afgeleid waarom de adviezen en bezwaren niet werden gevolgd:*

...

In het bestreden besluit wordt uitgebreid ingegaan op de bezwaren van de verzoekende partijen, zodat afdoende duidelijk is waarom de verwerende partij het ongunstig advies van de verzoekende partijen niet is bijgetreden. Opnieuw moet worden vastgesteld dat de verzoekende partijen er blijkbaar een andere mening op na houden, maar dit maakt de beoordeling van de verwerende partij niet foutief.

Ten slotte motiveert het bestreden besluit ook dat voldaan aan de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied (p. 17 bestreden besluit):

...

In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren vereist de Omzendbrief RO/2014/02 niet dat elk windturbineproject wordt getoetst aan het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de betrokken gemeente. Een dergelijke interpretatie zou regelrecht ingaan tegen artikel 2.1.2, §7 VCRO dat uitdrukkelijk bepaalt dat structuurplannen geen beoordelingsgrond vormen voor een vergunningsaanvraag.

Het structuurplan kan desgevallend in aanmerking worden genomen indien deze een veruitwendiging is van de goede ruimtelijke ordening van het gebied. In het bestreden besluit wordt grondig ingegaan op de overeenstemming van de goede ruimtelijke ordening, waarbij onder andere wordt gemotiveerd dat geen afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke waarde van het valleilandschap. Hieruit blijkt voldoende waarom de

verwerende partij van oordeel is dat de aanvraag in overeenstemming is met de gewenste ruimtelijke ordening van het gebied.

Het tweede onderdeel van het eerste middel is onontvankelijk, minstens ongegrond.

...

De verzoekende partijen dupliceren:

“ ...

Verwerende partij stelt in haar antwoordnota dat met foto's "alles kan worden bewezen" en voegt navolgens op pagina's 6 en 7 van haar antwoordnota foto's in die genomen zijn vanop de Staatsbaan, in de nabijheid van het bedrijf Dujardin. Dit zijn echter geen relevante plaatsen voor beoordeling van de inplanting. Eenmaal de windturbines zijn ingeplant zal men, rijdend langs de staatsbaan of zittend in de trein nergens de indruk hebben dat de windturbines met die elementen (staatsbaan, spoorweg of bedrijf Dujardin) zijn geclusterd.

Verwerende partij erkent dat de gewestweg en de spoorweg "op zich onvoldoende structurerend zijn om een windturbineproject te dragen", maar acht het feit dat deze twee structuren samen aanwezig en "samen met de hieraan getinkte ontwikkelingen, zoals het bedrijf Dujardin" uiteindelijk toch voldoende.

Beide windturbines worden echter op grote afstand van elkaar en ook op een ruime afstand van de staatsbaan respectievelijk het bedrijf Dujardin ingeplant. Tussen twee punten kan men altijd een lijn trekken maar van een lijnopstelling is geen sprake. De lijn is hier ook helemaal niet evenwijdig met de staatsbaan/de spoorweg. Tussenkommende partij geeft trouwens aan dat oorspronkelijk werd gezocht om 3 windturbines in te planten in plaats van 2. Met 2 windturbines is een lijn-of clustereffect minimaal en hier zelfs onbestaand. De windturbines zullen overkomen als willekeurig in het landschap ingeplant. Het is net die ruimtelijke versnippering op haar grondgebied die verzoekende partij hebben aangeklaagd en die volgens verzoekende partij in de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening in de bestreden beslissing onvoldoende aan bod komt.

De foto's die door verzoekende partij in het inleidend verzoekschrift werden opgenomen, visualiseren de zichten die de inwoners van de gemeente hebben wanneer zij zich verplaatsen komende van de dorpskernen van handzame en/of Kortemark. De Staatsbaan, de spoorweg en het bedrijf Dujardin verschijnen op geen enkel moment als markant in het landschap voorkomende infrastructuren voor de inwoners die zich vanuit de dorpskernen bewegen in de richting van de Staatsbaan (men ziet ze zelfs niet). Door deze feitelijkheden niet bij de beoordeling te betrekken en in tegendeel de omgeving als een "reeds aangetaste en weinig open landschappelijke omgeving" te omschrijven, miskent de verwerende partij de meest kenmerkende feitelijke gegevens van het dossier. Om die reden is de motivering voor verzoekende partij ook kennelijk onredelijk.

Verzoekende partij wijst dus met klem naar de foto's op p. 13 en 14 van haar inleidend verzoekschrift. In dergelijk landschap kan onmogelijk worden gesteld dat het beoogde project voldoet aan het voor de inplanting van nieuwe windturbines primordiale bundelingsprincipe. Vanuit het omgevende landschap vindt er geen enkele aantakking plaats bij een visueel en van op de grond waarneembaar "markant in het landschap voorkomende lijninfrastructuur of industriegebied" zoals de omzendbrief het aanbeveelt.

De inplanting van twee verspreide windturbines met een tiphoogte tot 180 meter zal evident een belangrijk impact hebben in dit landschap. De loutere aanwezigheid van een bedrijf en

een gewestweg in de buurt van de inplantingsplaatsen doet daaraan geen afbreuk (zie in dezelfde zin: RvVb 8 februari 2018, nr. RvVb/UDN/1718/0531).

De beoordeling van de verwerende partij dat de inplanting van de zeer hoge turbines — tussenkomende partij geeft toe dat ze éxtra hoog werden gebouwd ter compensatie van het feit dat er maar 2 en geen 3 windturbines konden worden gebouwd- sluit ook totaal niet aan bij de schaal van de opbouw van het landschap.

Verder stelt de verwerende partij in de bestreden beslissing: "De site takt ook aan bij de kernen Kortemark en Handzame. Dit geheel wordt als voldoende structurerend beschouwd voor dit beperkt project (slechts twee turbines)." Voor verzoekende partij is dergelijke motivering gekunsteld. Het bedrijf Dujardin is solitair aanwezig in het landschap en versterkt nergens de lijninfrastructuur van spoorweg en Staatsbaan. Geen enkele waarnemer zal de indruk hebben dat de site "aantakt" bij de kernen van Kortemark en Handzame, wel integendeel, de windturbines staan lukraak in het landschap, niet in lijn met de Staatsbaan, niet geclusterd met het bedrijf Dujardin. In de feiten is er helemaal geen "regelmaat en harmonie" bij de plaatsing van de windturbines zoals tussenkomende partij beweert (p. 14). Tussenkomende partij heeft duidelijk een foto-opnamepunt moeten zoeken (in de graskant) om die illusie te wekken. Rekening houdend met perspectiefwerking ziet men echter onmiddellijk dat de tweede (verste) molen veel verder van de Staatsbaan staat dan de eerste (wat ook op een luchtfoto goed te zien). Geen enkele passant zal ergens een gevoel van "evenwijdigheid" of clustering ervaren. Enkel op één specifieke foto-opnamepunt heeft men die indruk. Die locatie wordt prominent in beeld gebracht in de localisatienota en de nota van tussenkomende partij (p. 14) maar is niet representatief.

In tegenstelling tot wat tussenkomende partij wil doen aannemen in haar schriftelijke uiteenzetting, is het helemaal niet de bedoeling van verzoekende partij dat de Raad zou overgaan tot een eigen beoordeling van de schoonheidswaarde van het gebied. Verzoekende partij klaagt wel de kunstmatige motivering aan die niet met de feiten van het dossier overeenstemt.

Dat het gebied waarbij beide windturbines zullen worden ingeplant een zekere schoonheidswaarde heeft, staat niet ter discussie. Verzoekende partij vraagt uw Raad niet om de inhoudelijke beoordeling van de aanvraag en de omgeving over te doen, maar wel om vast te stellen dat de overweging van verwerende partij dat het project "aansluit bij de schaal en opbouw van het landschap in zijn huidige vorm zonder de structuren of essentiële functies ervan aan te tasten", nietzeggend is.

*Nog volgens tussenkomende partij kan een foutieve interpretatie en toepassing van de omzendbrief RO/2014/02 geen aanleiding geven tot de onwettigheid van de bestreden beslissing. Dit is voor verzoekende partij te kort door de bocht. Wanneer men in het kader van de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening (art. 4.3.1. VCRO) toepassing maakt van de beoordelingscriteria die zijn opgesomd in de Omzendbrief RO/2014/02, dienen die beoordelingscriteria evident ook correct te worden toegepast. Dit is hier niet gebeurd. Verzoekende partij verwijst brevitatibus causa naar hun uiteenzetting onder randnummer 13 van het inleidend verzoekschrift. De verwijzing van tussenkomende partijen naar het arrest van 6 november 2012 met nummer A/2012/0452 waarin uw Raad oordeelde dat kan worden afgeweken van een algemeen toetsingskader is niet ter zake dienend. Uw Raad gaf immers uitdrukkelijk aan dat van dergelijk toetsingskader kan worden afgeweken mits deugdelijke motivering. **Het is net het gebrek aan dergelijke motivering dat in casu door verzoekende partij wordt aangeklaagd.** De visualisaties die tussenkomende partij op p. 14 van haar schriftelijke uiteenzetting weergeeft, bevestigen daarbij alleen maar dat de*

twee mastodonten met een tiphoogte van maar liefst 180 meter een veel te zwaar ruimtelijke impact zal hebben op het landschap.

...

Beoordeling door de Raad

1.

In het eerste onderdeel betogen de verzoekende partijen in essentie dat de verwerende partij de beoordeling van de ruimtelijke ordening ten onrechte steunt op de overwegingen dat bij de inplanting van het aangevraagde zoveel als mogelijk wordt aangesloten “*bij de schaal en opbouw van het landschap in zijn huidige vorm*” en dat de onmiddellijke omgeving is aangetast door de hoge en heel omvangrijke gebouwen van het bedrijf Dujardin. De verzoekende partijen houden voor dat er integendeel sprake is van een duidelijk open en landelijke omgeving met overwegend bouwvrije ruimte en verwijzen naar het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Kortemark (hierna: GRS) waarin de Krekebeekvallei worden omschreven als “*bouwvrije ruimte*” en naar de toelichtingsnota bij “*het recente RUP Zuiderpark*” waarin gesteld wordt dat het wenselijk is in de beekvallei de natuur verder te laten ontwikkelen en de belevingswaarde van het gebied te verhogen.

In het tweede onderdeel stellen de verzoekende partijen dat de verwerende partij in de bestreden beslissing ten onrechte beweert dat het aangevraagde in overeenstemming is met de principes van de omzendbrief RO/2014/02. Volgens de verzoekende partijen is er geen sprake van een regelmatige, harmonische lijnopstelling van de windturbines en worden de twee windturbines ingeplant in een open ruimte gebied, zonder aantakking bij visueel op de grond waarneembaar markant in het landschap voorkomende (lijn)infrastructuur. Ze hekelen het feit dat de verwerende partij, ondanks de verstrengde motiveringsplicht, weinig aandacht heeft besteed aan het gemotiveerd advies van het college van burgemeester en schepenen en verwijzen bovendien naar de hiervoor vermelde omzendbrief waarin wordt aangegeven dat de locatie moet passen in de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, terwijl het aangevraagde ingaat tegen de gewenste ontwikkeling omschreven in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

2.

Het eerste en tweede onderdeel van het eerste middel houden verband met de beoordeling in de bestreden beslissing van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening. De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden beslissing steunt op een kennelijk onredelijke en bovendien gebrekkige motivering.

Het behoort tot de taak en de bevoegdheid van het vergunningverlenende bestuursorgaan om op concrete wijze te onderzoeken of een aanvraag beantwoordt aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening. De Raad kan zijn beoordeling van de eisen van de goede ruimtelijke ordening niet in de plaats stellen van die van de bevoegde overheid. Hij kan in de uitoefening van het hem opgedragen wettigheidscontrole wel nagaan of de vergunningverlenende overheid de haar ter zake toegekende appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.

3.

De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen bepalen dat elke eenzijdige rechtshandeling met individuele strekking die uitgaat van een bestuur en beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuurden of voor een ander bestuur, in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat deze overwegingen afdoende moeten zijn.

Een vergunningsbeslissing moet derhalve duidelijk en op afdoende wijze de redenen opgeven waarop het vergunningverlenend bestuursorgaan zijn beslissing steunt.

Bij het beoordelen van de wettigheid van een vergunningsbeslissing moet derhalve rekening gehouden worden met de redenen die omschreven zijn in de vergunningsbeslissing en kan er geen rekening worden gehouden met aanvullende argumentatie in latere procedurestukken.

4.

In de bestreden beslissing wordt aangegeven dat de aanvraag voor het belangrijkste deel bestaat uit het plaatsen van twee windturbines (WT1 en WT2) met een rotordiameter van maximum 117 meter en een tiphoogte van maximum 180 meter. Naast elke windturbine is voorzien in een permanent kraanplatform (25 m x 45 m). Er wordt in een middenspanningskabine (3,5 m x 6,5 m) voorzien naast WT1. Beide windturbines worden volgens de bestreden beslissing bereikt vanaf de Krekelstraat en er worden 8 meter brede tijdelijke werfwegen voorzien.

De bestreden beslissing situeert het plangebied ten westen van de gemeente Kortemark, tussen Handzame en Kortemark, ter hoogte van de Krekebekestraat, ten zuiden van de Krekebeek of Handzamevaart.

5.

Uit de overwegingen in de bestreden beslissing blijkt dat de verwerende partij de aangevraagde windturbines getoetst heeft aan de omzendbrief RO/2014/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines.

De omzendbrief schept, volgens het uitgangspunt dat erin is opgenomen, een kader voor de optimale inplanting van grootschalige windturbines voor een zo groot mogelijke productie van groene stroom om op die manier bij te dragen tot een duurzame energietransitie en een gedragen ontwikkeling van windenergie.

Er wordt in de omzendbrief aangegeven dat duurzaam ruimtegebruik, dat een onderdeel vormt van de goede ruimtelijke ordening, inhoudt dat rekening wordt gehouden met de meest optimale planmatige invulling van een gebied, onder andere in functie van de kwetsbaarheid en de draagkracht van het gebied. Complementair daaraan, zo wordt gesteld, is het ruimtelijk principe van de gedeconcentreerde bundeling van belang. Door activiteiten te concentreren (in de kernen van het buitengebied en aansluitend bij stedelijke gebieden) moet de verdere versnippering worden tegengegaan en moet ook de druk op het buitengebied worden verminderd. Bij de ruimtelijke ingreep wordt ernaar gestreefd bijkomende negatieve, storende visuele vervuiling of impact op een gebied of locatie zoveel mogelijk te vermijden of te minimaliseren. Er wordt aangegeven dat in bepaalde omstandigheden een nieuw landschapsbeeld kan geschapen worden, dat een meerwaarde oplevert en de positieve effecten benadrukt, maar dat als windturbineparken niet weloverwogen worden opgericht, er een sterke verstoring van het landschap en de omgeving ontstaat.

Met betrekking tot het landschap stelt de omzendbrief de volgende beoordelingselementen voorop:

“

Het effect van windturbines in een landelijke omgeving kan groter zijn dan in een verstedelijkte omgeving. In een landelijke omgeving wordt het turbinepark eerder als contrasterend gekarakteriseerd. De windturbines werken er schaalverkleinend, vergroten de meetbaarheid van het landschap en tasten de weidsheid en openheid aan. Het contrasterende aspect van een turbinepark in een open en landelijke omgeving zonder hoge actuele landschapswaarden kan een nieuw landschap opleveren. De mate waarin

die effecten optreden moet verduidelijkt worden. Bij verschillende initiatieven houdt dat uiteraard een afstemming in, ook gemeentegrensoverschrijdend.

Tegenover het aspect landschap kunnen de volgende afwegingselementen worden aangegeven:

- om landschappelijke redenen: aansluiting bij bestaande grootschalige infrastructuur zoals (zee-)haventerreinen, sluizencomplexen, bundeling met lijninfrastructuur;
- de aanwezigheid in het gebied van andere constructies die een belangrijke impact hebben op het landschap (bijvoorbeeld pylons, torens, masten, bruggen, ...) en waarmee een bundeling van windturbines kan plaatsvinden;
- de schaal van de landschapselementen die aanwezig zijn in het gebied (een verticaal dominerend landschapselement is beter integreerbaar in een landschap waar al grootschalige landschapselementen aanwezig zijn);
- de interferentie met de cultuurhistorische kenmerken van het gebied (lijnrelicten, puntrelicten, relictzones, ankerplaatsen, ...) zoals aangegeven in de landschapsatlas;
- de aanwezigheid van grootschalige lijninfrastructuur waarvan de herkenbaarheid in het landschap verhoogt door de oprichting van windturbines (autosnelwegen, waterwegen, spoorwegen, hoogspanningsleidingen,...);
- de aanduiding van de landschappelijke invloedzone van het windturbinepark;
- mogelijkheden om de structuren in het landschap te benadrukken en/of te versterken, om de vormkwaliteiten van het turbinepark in de omgeving te accentueren en nieuwe bakens te creëren;
- de inschatting van de visuele impact van het project, rekening houdend met de gewenste bebakening zoals gevraagd door het Directoraat-generaal Luchtvaart;
- waar mogelijk regelmatige, harmonische lijn- of rasteropstellingen. In industriegebieden is dat echter vaak niet mogelijk.

Bij de lokalisatienota moet een visualisatie van het geheel toegevoegd worden om de effecten van de ingreep op het landschap op voorhand in beeld te kunnen brengen met het oog op de besluitvorming;

Tijdelijke effecten die niet continu optreden zijn afhankelijk van tijd en locatie:

- weersgesteldheid;
- seizoensverschillen;
- het standpunt van (de beweging van) de waarnemer (recreant, woonkern,...);
- situering ten opzichte van de mogelijke verschillende achtergrond vanuit de verschillende gezichtspunten.

Naast de toetsing van de kwetsbaarheid van het gebied en de relatie met de schaal van het project vindt de afweging van de site plaats in relatie tot de omgevingskenmerken.

...

De bovenstaande beoordelingselementen en de effecten op het landschap moeten gebiedsgericht beschreven en afgewogen worden in de lokalisatienota."

Met betrekking tot het clusteringsprincipe wordt onder meer het volgende gesteld:

"Het clusteringsprincipe kan als volgt worden geoperationaliseerd. Er moet gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in zeehavengebieden, industriegebieden of in de nabijheid van markant in het landschap voorkomende infrastructuur zoals wegen, spoorwegen, rivieren, kanalen, hoogspanningsleidingen... Aantakken is ook mogelijk bij stedelijke gebieden en bij kernen van het buitengebied waarbij het niveau en de reikwijdte van de voorzieningen (de schaal en de potentiële hinder van het windturbinepark) in overeenstemming moeten worden gebracht met het belang van de kern of het stedelijk gebied. Bij de plaatsing van windturbines moet rekening gehouden worden met de hoofdbestemming van het gebied (zie 3.1.4 en 3.1.5)."

De omzendbrief RO/2014/02 heeft geen verordenende kracht. Een gebeurlijke miskenning van niet-bindende bepalingen kan niet tot de vernietiging van de bestreden beslissing leiden. Dit belet niet dat de bestreden beslissing waarin, rekening houdend met het richtkader voor de optimale inplanting van grootschalige windturbines, wordt aangenomen dat het aangevraagde verenigbaar

is met een goede ruimtelijke ordening, dient te steunen op in feite aanvaardbare motieven die met de vereiste zorgvuldigheid zijn vastgesteld.

Bij de beoordeling van de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede ruimtelijke ordening dient een vergunningverlenend bestuursorgaan bovendien rekening te houden met de bestaande toestand van de relevante omgeving en dient zij de aanvraag op dat punt des te zorgvuldiger te onderzoeken indien er bezwaren of ongunstige adviezen zijn ingediend tijdens de administratieve procedure.

6.

De eerste verzoekende partij heeft, zoals blijkt uit de feiten uiteenzetting, het aangevraagde omwille van verschillende redenen ongunstig geadviseerd.

Met betrekking tot de locatie stelt de eerste verzoekende partij onder meer:

- dat de visuele hinder onaanvaardbaar is, verwijzende naar de historisch gegroeide landschapsstructuur die tot op vandaag herkenbaar is gebleven; WT2 bevindt zich op amper enkele tientallen meters van de Krekebeek die als lijnrelict “Handzamevaart” drager is van een cultuurhistorische betekenis; het is niet aangewezen om een betekenisvol en kwetsbaar buitengebied visueel aan te tasten;
- dat behalve de aanwezige gebouwen op de site Dujardin, de Handzamevallei quasi integraal gevrijwaard is gebleven van bebouwing; dat het de vaste wil is van de gemeente om deze ongerepte vallei verder te laten ontwikkelen tot een langgerekt open ruimtegebied met tal van natuurwaarden die de woonkernen van Kortemark en Handzame met elkaar verbindt;
- dat de visie om de vallei van de Handzamevaart, waar het project middenin ligt, als bouwvrije ruimte te versterken en te bestendigen in het GRS als volgt werd toegelicht: *“Gekoppeld aan de initiatieven die ten westen van Handzame genomen worden in het kader van het natuurbeheer van de vallei van de Handzamevaart door het gewest, wil de gemeente het onbebouwd gedeelte van de vallei tussen Handzame en Kortemark als bouwvrije ruimte bestendigen. De bestaande mogelijkheden voor industriële ontwikkeling zullen hierbij beperkt worden tot deze noodzakelijk voor de bestaande inplanting van de firma Dujardin”*. Deze gewenste ontwikkeling is reeds ingezet via het RUP Zuiderpark waarbij een gedeelte van het voormalig industrieterrein werd herbestemd tot natuurontwikkelingsproject.

7.

7.1

De beoordeling in de bestreden beslissing die betrekking heeft op de gekozen locatie voor het betrokken project is niet eenduidig.

Enerzijds worden, bij de beoordeling van de bezwaren, de gewestweg en spoorweg gezien als infrastructuur die markant en duidelijk in het landschap zichtbaar zijn, wordt verwezen naar de *“hoge en heel omvangrijke gebouwen van het bedrijf Dujardin waarvan de impact voor zich spreekt”*, naar de industriezone aan de overzijde van de spoorweg en naar de aantakking bij de kernen van Kortemark en Handzame. Die elementen worden gezien als structurerende elementen in het bestaande landschap (bezwaar 5.2). Uit diezelfde beoordeling (bezwaren 2.2 en 4) blijkt dat de verwerende partij, verwijzend naar het GRS, uitgaat van een landschap dat tussen Handzame en Kortemark *“van een andere orde”* is dan de Handzamevallei ten westen van Handzame. Er is volgens de verwerende partij duidelijk sprake van een ruimtelijke segmentering in de vallei kenmerken. Het gebied tussen de beide dorpskernen wordt gezien als een kleinere landschapskamer, dat niet dezelfde openheid heeft als de vallei ten westen van Handzame, dat

gekenmerkt is door grote vrij rechthoekige landbouwpercelen en weinig kleine landschapselementen en dat aangetast is door het bedrijf Dujardin. De aanwezigheid van turbines heeft, volgens deze beoordeling, geen relevante negatieve impact op de plaatselijke landschapswaarden op maaiveldniveau die omwille van het puntkarakter en het smalle hoge profiel van de turbines nog steeds waarneembaar zijn. Er wordt gesteld dat de turbines vanuit de ruimere omgeving de beëindiging van de natuurlijke Handzamevallei en de nakende kern van Kortemark kunnen accentueren.

Anderzijds, bij de beoordeling van de functionele inpasbaarheid onder de titel “*beoordeling van de goede ruimtelijke ordening*”, wordt overwogen dat de keuze van inplanting in overeenstemming is met de basispremissen vervat in de voormelde omzendbrief, het PRS en het GRS. Er wordt in die beoordeling wel akkoord gegaan met de vaststelling dat de gewestweg en spoorweg op zich onvoldoende structurerend zijn om een windturbinepark te dragen, maar er wordt overwogen dat de gebundelde ligging van 2 lijninfrastructuren, samen het bedrijf Dujardin en de kernen van Kortemark en Handzame wel de inplanting verantwoorden. Er wordt aan toegevoegd dat met de inplanting wordt gestreefd om het project zo veel als mogelijk te laten aansluiten bij de schaal en de opbouw van het landschap in zijn huidige vorm zonder de structuren of essentiële functies aan te passen.

Er kan niet anders dan vastgesteld worden dat de verwerende partij de inpasbaarheid van het aangevraagde in dezelfde beslissing op twee verschillende wijzen beoordeelt. In de ene beoordeling wordt de nadruk gelegd op de aantasting van het bestaande landschap door markante infrastructuur en wordt geoordeeld dat het aangevraagde geen relevante negatieve impact heeft op het landschap en zelfs een nieuw accent kan zijn. In de andere beoordeling wordt enkel het samengaan van een aantal infrastructuren gezien als een verantwoording voor de inplanting van het aangevraagde en geoordeeld dat het aangevraagde “*zoveel als mogelijk*” aansluit bij het bestaande landschap.

Uit het voorgaande kan enkel besloten worden dat de niet-eenduidige redengeving in de bestreden beslissing elementaire overtuigingskracht mist en niet kan leiden tot de vaststelling, zoals in het bestreden beslissing, dat het aangevraagd project in overeenstemming is met niet nader genoemde basispremissen van de omzendbrief RO/2014/02. Essentieel bij de beoordeling of een windturbineproject al dan niet in overeenstemming is met het kader voor de optimale inplanting van grootschalige windturbines, is een zorgvuldige beoordeling van het bestaande landschap en de kwaliteiten ervan en een zorgvuldige beoordeling of een aangevraagd project van windturbines inpasbaar is in dat landschap. De niet-eenduidige beoordeling in bestreden besluit kan bezwaarlijk beschouwd worden als een zorgvuldige beoordeling.

7.2

Bovendien moet vastgesteld worden dat de verwerende partij weliswaar verwijst naar de beschrijving van het bestaande landschap in het GRS, maar enkel, bij de beoordeling van de bezwaren, met deze beschrijving rekening houdt in de mate dat er sprake is van segmentering van het landschap terwijl in het GRS, ondanks de segmenten in het landschap door de lijninfrastructuur en de dorpskernen, de “centrale vallei” als een open ruimte wordt beschreven die tussen de segmenten grotendeels vrij is van bebouwing en gekenmerkt wordt door een wijds weidelandschap en een stelsel van grachten en beken waarbij de bomenrijen die de wegen in de vallei begeleiden als sterke landschappelijke elementen worden beschouwd. Er kan ook niet ingezien worden hoe de omschrijving in de bestreden beslissing van het landschap tussen de dorpskernen als een kleinere landschapskamer, afbreuk kan doen aan de vaststelling dat het gebied waar het aangevraagde wordt ingeplant een open ruimte gebied is. Die vaststelling in het GRS wordt overigens bevestigd, niet alleen door de foto's die de verzoekende partijen voorleggen, maar tevens door de foto's die deel uitmaken van het aanvraagdossier.

7.3

Daarnaast blijkt dat de verzoekende partijen in hun ongunstig advies de nadruk hebben gelegd op hun beleid *“om deze ongerepte vallei verder te laten ontwikkelen tot een langgerekt open ruimtegebied met tal van natuurwaarden die de woonkernen van Kortemark en Handzame met elkaar verbindt”*, met verwijzing naar het GRS en met verwijzing naar het *“RUP Zuiderpark”* waarin deze gewenste ontwikkeling reeds is ingezet.

Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt in dat de vergunningverlenende overheid bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag rekening moet houden met alle relevante elementen die verband houden met een goede en duurzame ruimtelijke ordening. Artikel 4.3.1, § 2, eerste lid, 1° VCRO bepaalt immers dat bij het beoordelen van de overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening in het bijzonder de doelstellingen van artikel 1.1.4 VCRO moeten in acht genomen worden.

Een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is een beleidsdocument dat het kader aangeeft voor de gewenste ruimtelijke structuur en een langetermijnvisie aangeeft voor de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied in kwestie en is derhalve een relevant document naar goede ruimtelijke ordening.

Ook al vormen de ruimtelijke structuurplannen overeenkomstig artikel 2.1.2, § 7, VCRO geen beoordelingsgrond voor vergunningsaanvragen, kunnen die plannen bezwaarlijk volledig genegeerd worden in zoverre zij aanduidingen bevatten omtrent de ruimtelijke kwaliteiten van het betrokken gebied en de gewenste ontwikkeling ervan.

Uit de overwegingen in de bestreden beslissing blijkt niet dat de verwerende partij op een zorgvuldige wijze aandacht heeft besteed aan de gewenste en reeds ingezette gewenste ontwikkeling van het gebied tussen de dorpskernen van Handzame en Kortemark, dat volgens het GRS deel uitmaakt van de “centrale vallei”. De overweging in de bestreden beslissing – bij de beoordeling van de bezwaren (bezwaar 6) – dat de open ruimte buiten de dorpskernen door de inplanting van de windturbines net gevrijwaard wordt, kan uiteraard op zich geen verantwoording uitmaken voor het inplanten op de betrokken locatie, indien deze zich evenzeer situeert in open ruimte gebied.

8.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

VII. KOSTEN

1.

Overeenkomstig artikel 33 DBRC-decreet dienen de kosten van het beroep ten laste gelegd worden van de partij die ten gronde in het ongelijk gesteld wordt.

Artikel 21, §7 DBRC-decreet bepaalt dat de Raad op verzoek een rechtsplegingsvergoeding kan toekennen, die een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en erelonen van de advocaat van de partij die ten gronde in het gelijk gesteld wordt.

2.

De kosten van het beroep en de door de verzoekende partijen gevraagde rechtsplegingsvergoeding van 700 euro dienen ten laste gelegd te worden van de verwerende partij.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de nv EDF LUMINUS is ontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 18 augustus 2017, waarbij aan de tussenkomende partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder voorwaarden voor het plaatsen van een windturbinepark bestaande uit 2 windturbines en een middenspanningscabine op de percelen gelegen te 8610 Kortemark, Krekebekestraat zn, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie C, nummers 221H, 292F2.
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag van de tussenkomende partij en dit binnen een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep bestaande uit het rolrecht van de verzoekende partijen, bepaald op 400 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro ten laste van de verwerende partij.
5. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 8 januari 2019 door de vierde kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de vierde kamer,

Chana GIELEN

Nathalie DE CLERCQ